БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

№ 151 (642)

3 АВГУСТ ЖУМА 1956 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Тошкент шаҳар хўжалигини янада ривожлантириш ва обод қилиш тўғрисида

ССР Иттифоқи Министрлар Совети Тошкент шаҳар меҳнаткашларининг уй-жой ва маиший шароитларини яхшилаш ҳамда шаҳарни обод қилиш мақсадида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва СССР Госпланининг Тошкент шаҳрида 1956-1960 йилларда қуйидаги тадбирларни амалга ошириш тўғрисидаги таклифини қабул қилди:

Давлат капитал маблағлари ҳисобига умумий сатҳи 385 минг квадрат метр бўлган уй-жой биноларини қуриш ва фойдаланишга топшириш, шунингдек шахсий жамғармалар ва давлат томонидан бериладиган қарз ҳисобига индивидуал уйлар қуришда аҳолига кенг ёрдам кўрсатиш;

11740 ўринли мактаб бинолари, 1700 ўринли болалар боқчалари ва 1500 ўринли болалар яслилари биноларини қуриш;

1957 йилда 250 номерга мўлжалланган меҳмонхона қурилишини тугаллаш;

Ичиш ва коммунал эҳтиёжлар учун истеъмол қилинадиган сувнинг миқдорини 1960 йилда жон бошига суткасига 200 литргача етказмоқ учун шаҳар водопроводининг қувватини суткасига 60 минг кубометр сув берадиган қилиб кўпайтириш;

Оқар сувларни биологик жиҳатдан тўла тозалаш мақсадида шаҳар канализациясининг бир суткада 106 минг кубометр сув тозалай оладиган иншоотларини қуриш;

20 километр троллейбус линиялари ва 10 километр трамвай излари қуриш.

ССР Иттифоқи Министрлар Совети СССР Госпланига Ўзбекистон ССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1956-1960 йилларга мўлжалланган планини қайтадан кўриб чиқиб, Тошкент шаҳар хўжалигини янада ривожлантириш ва обод қилиш тадбирларини амалга ошириш учун 812 миллион сўм капитал маблағ ажратишни топширди.

СССР Госэкономкомиссиясига СССР Министрлар Совети қарорида кўзда тутилган тадбирларни амалга ошириш учун зарур бўлган капитал маблағларни Ўзбекистон ССР Министрлар Советига беришни йиллик халқ хўжалик планларида кўзда тутиш топширилди.

СССР Министрлар Совети Тошкент шаҳрида уй-жой, маданий-маиший ва коммунал қурилишлар бўйича белгиланган топшириқни бажариш учун СССР Бинокорлик министрлиги зиммасига Тошкент шаҳридаги уй-жой, граждан ва саноат қурилиши Бош бошқармасини мустаҳкамлаш ва зарур ускуналар билан таъминлаш чораларини кўриш мажбуриятини юклади.

Социалистик Тошкент гуллаб-яшнамоқда

Бугун газетамизда СССР Министрлар Советининг «Тошкент шаҳар хўжалигини янада ривожлантириш ва обод қилиш тўғрисида»ги қарори эълон қилинмоқда. Бу қарор партия ва ҳукуматимизнинг коммунизм ижодкорлари бўлган совет кишилари тўғрисидаги буюк ғамхўрлигининг ёрқин ифодасидир, серқуёш республикамизнинг пойтахтини янада обод ва кўркам қилиш учун курашда ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлган ҳужжатдир. Тошкент меҳнаткашлари бу қарорни жонажон Совет ҳукуматига ва шонли Коммунистик партиямизга чуқур ва самимий миннатдорчилик туйғуларини изҳор қилиб, зўр хурсандчилик билан кутиб олдилар.

Тошкент шаҳар меҳнаткашларининг уй-жой ва маиший шароитларини яхшилаш ҳамда шаҳарни обод қилиш мақсадида ССР Иттифоқи Министрлар Совети Республика Министрлар Совети, Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва СССР Госпланининг Тошкент шаҳрида 1956-1960 йилларда шаҳар хўжалигини янада ривожлантириш ва обод қилиш ҳақида бир қатор тадбирларни амалга ошириш тўғрисидаги таклифини қабул қилиб, махсус қарор чиқарди. Бу қарорга мувофиқ белгиланган тадбирларни амалга ошириш учун 812 миллион сўм капитал маблағ ажратилади. Агар бешинчи беш йилликда Тошкентда 115 минг квадрат метр уй-жой бинолари қурилиб фойдаланишга топширилган бўлса, олтинчи беш йилликда давлат капитал маблағлари ҳисобига умумий сатҳи 385 минг квадрат метр бўлган уй-жой биноларини қуриш ва фойдаланишга топшириш, шунингдек шахсий жамғармалар ва давлат томонидан бериладиган қарз ҳисобига индивидуал уйлар қуришда аҳолига кенг ёрдам бериш кўзда тутилади. 11740 ўринли мактаб бинолари, 1700 ўринли болалар боғчалари ва 1500 ўринли болалар яслилари бинолари қуриш, 1957 йилда 250 номерли меҳмонхона қурилишини тугаллаш мўлжалланади. Шаҳар водопроводининг қуввати янги беш йилликда суткасига 60 минг кубометр сув берадиган қилиб кўпайтирилади. Оқар сувларни биологик жиҳатдан тўла тозалаш мақсадида шаҳар канализациясининг бир суткада 106 минг кубометр сув тозалай оладиган иншоотлари барпо этилади. 20 километр троллейбус линиялари ва 10 километр трамвай излари қурилиб, шаҳар транспортининг ишлаб чиқариш базаси анча кенгайтирилади.

Бизнинг бепоён мамлакатимизда халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида қурилиш ишлари жуда кенг миқёсда олиб борилмоқда. Саноат, қишлоқ хўжалиги, уй-жой ва маданий-маиший қурилишга сарф қилинаётган капитал маблағлар йилдан-йилга кўпайтирилмоқда. Республикамиз пойтахти Тошкентнинг, Чирчиқ, Оҳангарон, Бекобод, Олмалиқ ва Янгийўл шаҳарларининг ривожланиб, тобора обод бўлиб бораётганлиги, район марказларини, ишчилар ва колхозчилар посёлкаларини қуриш ҳамда уларни обод қилиш соҳасида олиб борилаётган ишлар буни яққол исбот этади.

Улуғ Октябрь Социалистик Революциясига қадар Тошкент қолоқ, бутун саноати ҳунармандчилик устахоналаридангина иборат бўлган кичик бир шаҳар эди. Шаҳардаги энг йирик корхона бош темир йўл устахонаси ҳисобланарди. Шаҳарнинг бутун корхоналарида эса 2 ярим мингга яқин ишчи ишлар эди, шаҳар аҳолисининг жуда кам проценти саводли эди. Партиямизнинг мамлакатни социалистик индустрлаш сиёсатининг муваффақиятли амалга оширилиши натижасида Тошкент совет ҳокимияти йилларида Иттифоқимизнинг энг йирик индустриал ва маданий марказларидан бирига, Шарқда социализмнинг машъалига айланди. Эндиликда Тошкентда ва унинг атрофидаги илгари тўқай ва дашт бўлиб ётган жойларда биринчи даражали техника билан қуролланган саноат корхоналарининг гигант корпуслари қад кўтариб турипти. Ҳозир Тошкент корхоналаридан дунёдаги энг яхши пахта териш машиналари, социалистик қишлоқ хўжалигининг мураккаб агрегатлари, экскаваторлар, электрокабеллар, тўқимачилик, тор саноатининг асбоб-ускуналари, қурилиш механизмлари, алоқа воситалари ва бошқалар ишлаб чиқарилмоқда. Кенг истеъмол моллари ва озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш йил сайин кўпаймоқда.

Республикамизнинг орденли пойтахти Тошкент — Ўрта Осиёнинг йирик маданий марказидир. Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларида В. И. Лениннинг кўрсатмаси билан таъсис этилган Ўрта Осиё Давлат университети, 5 мингдан ошиқ илмий ходимни бирлаштирган Ўзбекистон ССР Фанлар академияси шу ерда жойлашган. Пойтахтда 157 умумий таълим мактаби, 35 ўсмирлар мактаби, 17 та олий ўқув юрти, 37 та техникум ва бошқа махсус ўрта ўқув юртлари, 8 театр, 76 кутубхона, 5 музей ва бошқа маданий муассасалар ишлаб турибди.

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг халқ фаровонлиги тўғрисида қилаётган доимий ғамхўрлиги туфайли Тошкент йилдан-йилга тобора обод бўлиб, гуллаб-яшнамоқда, уй-жой ва коммунал корхоналари қурилиши кенгаймоқда, мактаб, даволаш ва болалар муассасаларининг тармоқлари кўпаймоқда. Кейинги йилларда пойтахтимизнинг қиёфаси бутунлай ўзгариб кетди. В. И. Ленин номидаги майдон, Театр, Бешёғоч, Комсомол майдонлари, Революция скверы, Навоий, Ҳамза, Гоголь, Шота Руставели, Богдан Хмельницкий, Ново-Московский кўчалари ва бошқа кўчалар қайтадан реконструкция қилиниб, ободонлаштирилди. Тошкентликларнинг фахри бўлган Алишер Навоий номли опера ва балет театри биноси рўпарасидаги ва Комсомол майдонидаги кучли ва қудратли фонтанлар шаҳримиз ҳуснига ҳусн қўшиб турибди. Яқин кунларда 50 минг кишига мўлжалланган «Пахтакор» стадионининг қурилиши битказилиб, фойдаланишга топширилади. Улуғ Октябрь Социалистик Революциясининг 39 йиллиги кунига телевезион марказ қурилиши тамомланади.

Тошкентга ҳар йили ўнлаб чет эл делегациялари келиб турибди. Уларнинг ҳаммаси Тошкентнинг энг йирик саноат ва маданий марказлардан бирига, обод ва энг гўзал шаҳарга айланганлигини таъкидламоқдалар. Тошкентда бўлган Эрон делегацияси вакилларидан бири, ёзувчи Ферузаш Ўзбекистон тўғрисида ёзган бир очеркида бундай дейди: «Тошкентга қилган жуда ёқимли саёҳатимиздан бизнинг қимматли ватандошларимиз учун олиб келган совғамиз шу кичкина очеркдан иборатдир, бунинг саҳифаларида фото объективидаги аниқлик билан, санъаткорнинг ростгўйлиги билан, муболағасиз, қингир-қийшиқсиз, ниҳоят даражада ҳақиқат билан Ўзбекистондаги кишиларнинг реал ҳаёти офтобдек равшан кўрсатилган».

Тошкентни бундан кейин қайтадан қуриш ишлари СССР Министрлар Советининг «Тошкент шаҳар хўжалигини янада ривожлантириш ва обод қилиш тўғрисида» чиқарган қарорига мувофиқ, илмий асосда тузилган ва республикамиз халқ хўжалиги, фан ҳамда маданиятининг янада зўр бериб юксалишини акс эттирадиган генерал планга асосланиб амалга оширилади. ССР Иттифоқи Министрлар Советининг қарорида белгиланган тадбирларни тўла амалга ошириш — Тошкент шаҳар партия, совет, хўжалик ва жамоат ташкилотларининг, пойтахт меҳнаткашларининг энг муҳим вазифаси ва шарафли бурчидир.

Шаҳар хўжалигини янада ривожлантириш ва обод қилиш вазифалари қурилиш ишларига раҳбарликни янада яхшилашни талаб қилади. Қурилишларга чинакам раҳбарлик қилиш — бинокорлар орасида давлат интизомини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш, ишлаб чиқариш планларининг бажарилишини таъминлаш, меҳнат унумини ошириш, қурилишнинг илғор индустриал методларини кенг жорий қилиш, қурилиш ишларининг муддатини ва қимматини камайтиришга эришиш демакдир. Тошкентда баъзи бир қурилиш ташкилотлари қониқарсиз ишламоқдалар, планларни бажармаётирлар, янги қурилган саноат корхоналарини ишга туширишни кечиктириб юбормоқдалар, уй-жой қурилиши юзасидан берилган топшириқларни бажармаётирлар. Бунга қатъий чек қўйиш, қурилиш планларининг сўзсиз бажарилишига эришиш, қурилишларга конкрет раҳбарлик ва амалий ёрдамни кучайтириш керак.

Социалистик Тошкентимизни янада гуллатиб-яшнатайлик, уни янада обод, кўркам қилайлик, боғ-роғлар ва гуллар билан қопланган чинакам сайргоҳга айлантирайлик!

Н. С. ХРУШЧЕВ Бирма Иттифоқининг Фавқулодда ва Мухтор Элчиси Монг Онни қабул қилди

1 августда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари Н. С. Хрушчев Бирма Иттифоқининг СССРдаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси Монг Онни қабул қилди ва у билан дўстона суҳбатлашди.

(ТАСС)

Илғорлар мукофотланди

Яқинда Оҳангарон шаҳридаги «Шахтёр» клубида шаҳар саноат корхоналари, транспорти ва қурилиш ташкилотлари илғорларининг умумшаҳар йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари ўртоқ Емцов кўмирчилар шаҳри саноати ва транспортини тараққий эттиришда, бинокорлик ишларини ривожлантиришда ҳамда шаҳарни обод қилиш ва унинг маданиятини оширишда кўп йиллардан бери катта ҳисса қўшиб келаётган 89 кишига Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиқларини топширди.

Мукофотланганлар орасида 9-шахта новалоотбойчиси Тошкент область советининг депутати Эрмат Бойматов, кўмир разрезининг экскаватор машинисти Одил Абляметов, кон мастери Наримон Ғофуров, кон устини очиш разрезининг бригадири Жалол Жўраев, 3-қурилиш бошқармасининг бригада бошлиқларидан Файзи Саъдиев, Мирзақул Азизов, 722- ғишт-черепица заводи ишчиси Ойдин Абдуллаева ва бошқа ўртоқлар бор.

Ўртоқ Емцов мукофотланганларни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми номидан қизғин табриклади.

Москва қурувчиларининг байрами

Лужникидаги марказий стадион очилди

31 июлда Москвада Лужникидаги В. И. Ленин номли марказий стадионда пойтахт қурувчиларининг йиғилиши бўлди.

Стадион байрамдагидек чиройли қилиб безатилган, иттифоқчи республикаларнинг байроқлари ва спорт жамиятларининг байроқлари шамолда ҳилпиллаб турибди.

Кундуз соат 4. Марказий ложада Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Г. М. Маленков, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, Н. С. Хрушчев, Г. К. Жуков, Л. И. Брежнев, Д. Т. Шепилов, Е. А. Фурцева, А. Б. Аристов, Н. И. Беляев, П. Н. Поспелов ўртоқлар пайдо бўладилар. Йиғилганлар уларни гулдурос қарсаклар билан табриклайдилар.

Москва қурувчилари йиғилишини КПСС Марказий Комитети ва Москва шаҳар комитети секретари ўртоқ Фурцева очади. У, меҳнаткашлар депутатлари Москва шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси ўртоқ Бобровниковга сўз беради.

Пойтахт ҳаётида, деди ўртоқ Бобровников, катта воқиа юз берди. — Лужникидаги спорт иншоотларининг, спорт, соғлиқ, истироҳат ва маданият шаҳрининг биринчи навбат қурилиши тугалланди. 180 гектардан кўпроқ майдонни ташкил этган Лужники территорияси бундан бир йил илгари эски Москванинг бир бурчаги эди. Эндиликда қурувчилар бу бурчакни Москванинг энг гўзал ва обод районларидан бирига айлантирдилар. Бу қурилишда Москва комсомоли катта роль ўйнади.

Бўёқчи ўртоқ Родионова минбарга чиқади. У, марказий стадионнинг ёш қурувчилари номидан физкультурачиларни бу совғага жавобан янги Бутуниттифоқ ва жаҳон рекордлари қўйишга чақирди.

Сўнгра прораб ўртоқ Родкин, донгдор ғишт терувчи ўртоқ Ольшанов нутқ сўзладилар. Хизмат кўрсатган спорт мастери, Европа рекордчиси ўртоқ Щербаков стадион қурувчилар шонли коллективини барча совет спортчилари номидан табриклади ва бу коллективга ташаккур изҳор қилди.

Йиғилишда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев нутқ сўзлади. Йиғилганлар уни самимий кутиб олдилар.

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқи

Ўртоқлар! Бугун бу ерга ана шу ажойиб стадионни бунёд қилган қурувчилар тўпландилар. Биргина шу стадионгина эмас, спорт иншоотларининг бутун бир комплекси: катта спорт аренаси, сузиш бассейни, кичик спорт аренаси ҳам қурилди, спорт саройи қурилиши тамомланмоқда. Бу иншоотларда 130 дан ортиқ зал, волейбол, баскетбол ва теннис майдончалари, енгил атлётика секторлари ва футбол майдонлари бор.

Бу ер москваликларга яқин-яқинларгача Лужники—кўлмак жой сифатида маълум эди, у муттасил ҳалқоб ва ботқоқлик бўлиб ётгани учун шундай деб аталган эди. Москванинг бу чеккаси ташландиқ ва кўримсиз жой бўлган эди. Стадион қурилиши муносабати билан ҳозир бу район энг чиройли районлардан бўлиб қолди ва албатта, у Москва ёшларининг, ёшларнигина эмас, катталарнинг ҳам энг севимли жойи бўлиб қолади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети номидан, ана шу иншоотлар қурилишига катта ҳисса қўшган қурувчиларни, комсомолни, шонли совет ёшларимизни табриклашга, Марказий стадионни бунёд қилишда бевосита қатнашган инженерларни, техникларни, архитекторларни, барча қурувчиларни табриклашга менга ижозат бергайсиз **(Давомли қарсаклар).**

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан Марказий Москва стадионига улуғ йўлбошчимиз ва устозимиз Владимир Ильич Лениннинг номи берилди **(Узоқ давом этган гулдурос қарсаклар).**

Ўртоқлар! Бу стадион қисқа муддатларда қурилди. Бу ерда асосий қурилиш ишлари 1955 йилнинг май ойидагина бошланган эди. Бир йилдан ҳийли кўп вақт ўтди ва пойтахт ана шу ғоят қисқа муддат ичида бизнинг ифтихоримиз бўлган шундай ажойиб иншоотларга эга бўлди.

Совет ёшлари, бизнинг ажойиб спортчиларимиз яхши совға олдилар. Эндиликда Ватан спортчиларимиздан яна ҳам буюкроқ ғалабаларни ва муваффақиятларни кутмоқда.

Ана шу қурилиш тамомланиши билан кўп сонли қурувчилар бўшадилар, энди улар пойтахт қурилишларига борадилар. Маълумки, Москвада асосан уй-жой, коммунал ва маданий-маиший қурилишлар бормоқда, яъни меҳнаткашлар ҳаётини яхшилаш билан бевосита тааллуқли бўлган иншоотлар қурилмоқда.

Мен сизларнинг, қурувчи ўртоқларнинг бу қурилишга кучингизни ўшандай эътибор ва ўшандай ғайрат билан сарф қилиб, ишчиларнинг, техникларнинг, инженерларнинг, архитекторларнинг бу йилги уй-жой қурилиши программасини бажарибгина эмас, балки ошириб бажаришларини ҳам истар эдим. Бу эса, ўртоқлар, ҳазилакам программа эмас. 1956 йилда Москвада 1 миллион 360 минг квадрат метр уй-жой қурилиши ва фойдаланишга топширилиши лозим. Йилнинг биринчи ярмига белгиланган план бажарилди, лекин ишнинг каттагина қисми қолган 5 ой ичида бажарилиши керак.

Ўртоқлар! Мен Урал, Сибирь ва Қозоғистон районларига қилган сафаримдан ҳозиргина қайтиб келдим. Мен бу районларга партиямиз Марказий Комитетининг қарори билан борган эдим. Мен Свердловскда Урал областлари қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгашида, Новосибирскда Сибирь областлари ва ўлкалари қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгашида, Олмаотада, Қозоғистон қишлоқ хўжалик ходимларининг кенгашида бўлдим. Бу кенгашларда ана шу ерларда етиштирилган мўл ҳосилни ўриб-йиғиб олиш масалалари муҳокама қилинди.

Биз юзларча километр йўл босдик, экинларнинг аҳволи билан, ўрим-йиғимга тайёргарликнинг бориши билан танишдик. Бизнинг у ерларда кўрган нарсаларимиз бизни ўз мамлакатимиз учун, қишлоқ хўжалигини икки йил ичида ҳозирги замон машина техникаси билан таъминлай олган ажойиб кадрларга, қудратли саноатга эга бўлганимиз учун қувонтиради ва фахрланиш ҳислари билан тўлиб тошдиради. Совет халқи Коммунистик партиянинг чақириғи билан асрлар бўйи ҳайдалмай ётган қўриқ ерларни эгаллашдек олижаноб ташаббусни қўллаб-қувватлади ва бу ишда жуда катта муваффақиятларга эришди.

Партия совет халқини ана шундай ҳақиқатан ҳам тарихий ишга отлантирди ва совет халқи бу ишда уни қизғин қўллаб-қувватлади. Юз мингларча совет ватанпарварлари партия чақириғига қўшилдилар ва ҳеч ким истиқомат қилмаган ярим саҳро ҳамда саҳро ўтзор даштларга келдилар. Улар бу ерларда том маъноси билан мўъжиза яратдилар, ана шу даштлар қиёфасини ўзгартириб юбордилар, бу даштларни совет халқига хизмат эттира бошладилар.

Эндиликда бу даштларнинг уёғида ҳам ғалла, бу ёғида ҳам ғалла. Бу — асосан буғдой. Бу ерларда ўзингни кораблга тушиб денгизда сузиб кетаётган—қанча сузса ҳам кўз ўнгида очиқ денгиз ва сувдан бошқа нарсани кўрмаётган кишидек ҳис қиласан. Қозоғистон даштларида, Оренбург даштларида, Олтой даштларида ҳам шундайдир: сиз суткалаб йўл босиб шингиз ва ҳамма ерда кўз ўнгингизда ажойиб буғдой ўсиб ётган бепоён экинзорларни кўришингиз мумкин. Бу — совет кишисининг иродаси билан ҳаёт киргизилган қўриқ ерларда пишаётган мўл ҳосилдир.

Шу тариқа, Партия ва Ҳукумат томонидан 1953 йилда қўйилган масала — мамлакатни ғалла билан таъминлашдаги аҳволни тубдан ўзгартиришга эришиш масаласи муваффақиятли ҳал қилинади. Биз шу йилнинг ўзидаёқ кутилган натижаларга эришдик деб айта олишимиз мумкин. Эндиликда ҳамма гап етиштирилган ҳосилни ўриб-йиғиб олишда қолган. Мамлакат бу йил кўп ғалла олади. Мен товар ғалласи тўғрисида, яъни мажбурият бўйича, машина-трактор станцияларининг иши учун ҳамда сотиш йўли билан колхозлардан, шунингдек мамлакат совхозларидан давлат омборига тушадиган ғалла тўғрисида гапирмоқдаман. Бу йил шунчалик кўп ғаллага эга бўламизки, мамлакатимиз бунчалик кўп ғаллани ҳеч қачон кўрмаган эди. **(Гулдурос қарсаклар).**

Бунинг нималиги тушунарли бўлсин учун, шуни айтайки, биргина Россия Федерациясининг ўзи бу йил 2 миллиард 200 миллион пуд ғалла тайёрлайди, яъни бу ғалла тахминан илгарилар бутун Совет Иттифоқида тайёрланган ғалла миқдорига тенгдир. **(Қарсаклар).** Биз бундай кўп ғаллага эга бўлганимиз учун фахрланар ва буни мамлакатнинг катта муваффақияти деб ҳисоблар эдик. Россия Федерацияси колхоз ва совхозларининг ўзидаёқ бу йил шунча ғалла етказиб берилади.

Бунга эришмоқ учун ҳамма асослар бор, чунки экилган ғалла пишиб етилди. Шунинг учун ҳам биз шунга аминмизки, республика қишлоқ хўжалик ходимлари ўзларида бўлган ҳамма имкониятлардан фойдалансалар, улар шу миқдордаги ғаллани оладилар.

Энди Қозоғистонни олиб кўринг. Бу республика илгари ғалла тайёрлаш вақтида деярлик ҳисобга олинмас эди. Бу йил Қозоғистон ўзининг муваффақиятлари билан ҳаммани батамом ҳайратда қолдирмоқда. Қозоғистонда икки йил мобайнида 18 миллион гектар қўриқ ва бўз ер ўзлаштирилди, шунинг учун ҳам бу йил Қозоғистон республикасининг колхозлари ва совхозлари ўзлари экқан 23 миллион гектар ернинг ғалласини ўриб-йиғиб оладилар, яъни улар 1953 йилдагига қараганда 16 миллион гектар кўп ернинг ғалласини ўриб-йиғиб оладилар. Қозоғистон ўтган йилларда давлатга йилига 50-70 миллион пуддан ва серҳосил йилларда эса 100 миллион пуддан зиёдроқ ғалла топшириб келган бўлса, бу йил республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари 1 миллиард пуд ғалла топшириш мажбуриятини ўз зиммаларига олдилар. Бу ғалла эса асосан буғдойдан иборат бўлади. **(Қарсаклар).**

Илгари Украина Совет Иттифоқининг ғалла кони деб ҳисобланар эди. Эндиликда шуни айтмоқ керакки, украинлар бу йил давлатга ғалла топширишда учинчи ўринга тушиб қоладилар, украинлар бу гапимдан ранжимай қўяқолсинлар, чунки улар давлатга Қозоғистон бераётган ғалланинг ярмидан камроғини топширадилар. **(Қарсаклар).** Қозоғистон ССР қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари эришган муваффақиятлар совет халқи ғалабаларининг ажойиб натижасидир ва бу муваффақиятлар ҳаммамизни жуда қувонтиради. Қозоғистон республикаси бақувват ғаллакор республикалар сафига кирди ва бу йил бу ишда ҳам ўзининг жуда катта имкониятлари борлигини кўрсатди. Лекин Қозоғистоннинг имкониятлари 1 миллиард пуд ғалла бериш билан чекланмайди.

Бошқа республикалардаги қишлоқ хўжалик ходимлари ҳам шунчалик ғайрат билан меҳнат қилиб, бизнинг умумий ишимизга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Лекин уч республика, яъни Россия Федерацияси, Қозоғистон ва Украина ғалла проблемасини ҳал қилиш ишига асосий ҳисса қўшмоқдалар. Бу учала республика давлат фондига 3 миллиард 660 миллион пуд ғалла беради. Бу—жуда катта ғалабадир, ўртоқлар. **(Қарсаклар).**

Шундай қилиб, бу йил ғаллага бўлган асосий эҳтиёжларнинг ҳаммаси қондирилади, қондирилганда ҳам яхши сифатли дон билан қондирилади. Гарчи ҳозирги вақтда, баъзи шаҳарларда йил охирига бориб, қора ва қорамтир нон ёпишни кўпайтириш ҳисобига оқ нон ёпиш камайтирилди деб ҳали ҳам таъна қилинаётган бўлса-да, аммо бу йилги экинларнинг ҳосилини ўриб-йиғиб олиш мамлакатни асосан буғдой билан таъминлайди. Оқ нонни яхши кўрадиган кишилар хурсанд бўлишлари мумкин **(Жонланиш, қарсаклар).**

Бу яхши иш бўлди ва бу ҳол ҳар биримизни қувонтириши лозим. Лекин фақат муваффақиятлар тўғрисида гапираберишяраmайди. Биз бу муваффақиятларни мустаҳкамламоқ учун ҳали жуда кўп иш қилишимиз лозим. Мамлакатнинг янги ўзлаштирилган районлари ерни ишлаб берадиган машиналар ва сеялкалар билан асосан тўла таъминланди. Бу районларда тажрибакор кадрлар ҳам бор: совхоз посёлкалари барпо қилинди, бир талай янги уй-жойлар қурилди.

Лекин бу қилинган ишларнинг ҳаммасини фақат негиз дебгина ҳисоблаш мумкин, чунки қилинган ишлар қўриқ ва бўз ерлардаги қишлоқ хўжалик меҳнаткашларининг талабларини тўла қондирмоқ учун ҳали асло етарлик эмас. Қўриқ ерларда ишлаётган кишиларни айниқса уй-жой билан яхши таъминламоқ учун ҳали кўп иш қилиш керак бўлади.

Ўша районларга ғалла ва бошқа экинлар ҳосилини ўриб-йиғиб берадиган машиналарни кўпроқ юбориш зарур. Саноат шу машиналарнинг ҳаммаси билан таъминлаши лозим; қишлоқ хўжалигининг ҳамма эҳтиёжларини пухта ҳисоблаб чиқиш ва яхшилаб планлаштириш керак.

Бу йил марказий областлардаги шаҳарлардан минг-минглаб кишилар мамлакатнинг шарқий районларига экинлар ҳосилини ўриб-йиғиб бериш учун ўз ихтиёрлари билан жўнаб кетдилар. Лекин бу вақтинча қилинаётган ишдир, чунки ҳар йил кўп минглаб кишилар Ғарбдан Шарққа, Сибирга ва Қозоғистонга йиғим-терим ишлари учун бора берадилар, деб кўз тикиш ярамайди. Биринчидан, бу нарса одамларни ўзларининг бевосита ишларидан чалғитиб қўяди, иккинчидан, меҳнат ресурслари кўп нобуд бўлади. Учинчидан эса, ҳосилни ўриб-йиғиб бериш учун юз километрлаб, баъзан эса минг километрлаб ҳам йўл босиб борадиган ўртоқларга катта ноқулайлик туғдиради.

Дуруст, халқнинг ва айниқса ёшларнинг ҳозирги вақтдаги ғайрати бу ишни ташкил этишдаги ҳамма камчиликларни босиб кетаётир. Лекин ҳосилни ўриб-йиғиб беришга ўз хоҳиши билан бориб, фидокорона ишлаётган ажойиб ёшларимизнинг, совет студентларининг, ишчиларимиз ва хизматчиларимизнинг ватанпарварлик ҳисларини, ишончини суиистеъмол қилиш ярамайди. Бу ишларни бажармоқ учун кўпроқ машина бериш, ўрим-йиғим ишларининг ҳаммасини энг кўп даражада машиналаштириш керак. Бунинг учун бизда техника имкониятлари ҳам, бошқа моддий имкониятлар ҳам бор. Ғаллани ўриб-йиғиб олишда нобуд қилинишига йўл қўймаслик, ғаллани яхшироқ асраш учун ўзимиздаги мавжуд ўрим-йиғим машиналари ва механизмлардан унумлироқ фойдаланиш керак.

Ўртоқлар! Бу йил социалистик қишлоқ хўжалик ходимлари Марказий Комитет январь Пленумининг ва партия XX съездининг мамлакат аҳолисини гўшт, сут маҳсулотлари ва айниқса сут билан таъминлаш тўғрисидаги қарорини бажариш йўлида жуда яхши ишладилар. Бу соҳада бизнинг анчагина ютуқларимиз бор. 1953 йил 20 июлгача хўжаликларнинг ҳамма категориялари бўйича 5 миллион 918 минг тонна сут тайёрланган бўлса, 1956 йил шу муддатгача эса 9 миллион 320 минг тонна сут тайёрланди. 1953 йил 20 июлгача 976 минг тонна гўшт тайёрланган бўлса, бу йил шу муддатгача 1 миллион 177 минг тонна гўшт тайёрланди.

1953 йил 1 июлда 1 миллион 267 минг бош чўчқа бўрдоқи қилиб семиртирилмоқда эди; бу йил шу муддатда эса 4 миллион 84 минг бош чўчқа, яъни уч баравардан зиёдроқ чўчқа бўрдоқи қилиб семиртирилмоқда. Бу йилнинг 9 ойи ичида 6 миллион 175 минг бош чўчқа бўрдоқи қилиб семиртириб олинди. Ваҳоланки, 1953 йилнинг шу муддатида 2 миллион 331 минг бош чўчқа бўрдоқи қилиб семиртириб олинган эди: бинобарин бу соҳада ўсиш икки ярим баравардан зиёдроқ бўлди.

Ҳозирги вақтда мамлакатнинг кўп шаҳарларида сут, маска ёғ ва сут маҳсулотларига бўлган эҳтиёж деярлик тўла қондирилмоқда. Лекин бу, ишнинг фақат бошлангичидир. Ҳозирги вақтда шундай вазифа қўймоқ керакки, мамлакатда аҳоли яшайдиган пунктларнинг ҳаммаси сут ва сут маҳсулотлари билан, маска ёғ, сузма, пишлоқ билан тўла таъминланадиган бўлсин. Бунинг учун ҳамма имкониятлар бор; ана шу бутунлай реал бўлган мақсадга эришмоқ учун фақат сабот, ғайрат ва уқув бўлиши зарур.

Энди бизнинг олдимизда мамлакат аҳолисини гўшт ва гўшт маҳсулотлари билан тўла таъминлаш масаласи турибди. Бизнинг гўшт ресурсларимиз ўсмоқда, лекин эҳтиёжларимиз ҳам шунчалик тез ўсиб бормоқда. Шу сабабли, биз ресурсларнинг эҳтиёжларга қараганда тезроқ ўсиши учун бутун куч ва ғайратни сафарбар қилишимиз лозим. Бу вазифани биз энг яқин вақт ичида бажаришимиз мумкин ва бажаришимиз керак.

Мамлакатнинг бошқа районларида ҳам бўлгани сингари Урал, Сибирь ва Қозоғистон районларида чорвачилик ва паррандачиликни, Қозоғистонда эса айниқса қўйчиликни ривожлантирмоқ учун жуда катта имкониятлар бор. Шу районларда бунинг учун жуда қулай шарт-шароит бор. Бу ишга сарфланадиган маблағларнинг ўрни тез фурсатда қопланади. Чорвачиликни ривожлантириш халқнинг турмуш даражасини кўтариш билан, халқнинг яхши озиқ-овқатга бўлган ва тез ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондириш билан, аҳолини пойафзал, кийим-кечак ва бошқа кенг истеъмол буюмлари билан таъминлаш соҳасида яхши имкониятлар вужудга келтирмоқ учун, енгил саноатимизга хом ашёни тўла етказиб бериб туриш билан чамбарчас боғлангандир. Партия XX съезди томонидан қўйилган бу вазифа ҳам ҳозирги вақтда мамлакатни ғалла билан таъминлаш масаласи ҳал қилинаётгандек ҳал этилиши шак-шубҳасиздир.

(ОХИРИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ нутқининг охири

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА)

Бошқа экинларимизнинг ҳосили ҳам яхши бўлади деб айтишимиз мумкин. Мамлакатимизда қанд лавлаги экилган майдонлар анча кенгайтирилди. Қанд лавлаги экилаётган майдонларни Украина икки йил ичида 300 минг гектар кўпайтирди, Россия Федерацияси 104 минг гектар ва бошқа республикалар қанд лавлаги экилаётган майдонни 7 минг гектар кўпайтирдилар. Мўл қанд лавлаги ҳосили пишиб етилмоқда. Бу йил қанд лавлагидан анча кўп ҳосил олинади, бинобарин, ўтган ва бурноғи йилларга қараганда кўпроқ қанд-шакар ишлаб чиқарилади, деб кутмоқ учун ҳамма асослар бор. **(Қарсаклар).** Лекин бу ҳам ҳали кифоя қилмайди, чунки аҳолининг эҳтиёжи ўсиб бормоқда. Бинобарин, бу масалага эътиборни сусайтирмаслик ва қанд лавлаги экилаётган майдонларни кенгайтириш, унинг ҳосилдорлигини ошириш, қанд лавлагини қайта ишлашни яхшилаш керак. Ҳозирги замон асбоб-ускуналари ёрдами билан шу миқдордаги қанд лавлагининг ўзидан кўпроқ миқдорда қанд-шакар олиш мумкин.

Картошка ва сабзавот ҳам анча кўп экилди ва бу экинларнинг ҳосили яхши бўлиши кутилади.

Хуллас, озиқ-овқат ресурслари соҳасидаги перспективаларимизга назар солсак, шуни айтиш мумкинки, бу йил алоҳида, баракали йил бўлди, бу эса мамлакатимиз халқларини қувонтиради. **(Қарсаклар).**

Ўртоқлар! Саноатимиз ҳам белгиланган планларни муваффақиятли бажармоқда. Ишчилар, инженерлар, хизматчилар ва олимлар фидокорона меҳнат қилмоқдалар ва саноатни ривожлантиришга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Агар бизнинг машина ишлаб чиқараётган саноатимиз бўлмаганда эди, биз қишлоқ хўжалигини кўтариш ҳамда қўриқ ва бўз ерларни қисқа муддат ичида ўзлаштиришдек яхши натижаларга эришиш имкониятига эга бўлмаган бўлур эдик.

Лекин шуни айтиш керакки, саноатимизда ҳали катта резервлар бор. Кўпгина саноат корхоналари бир меёрда ишламаётирлар, металлни ишлашда катта нобудгарчиликка йўл қўйилмоқда, кўп металл қириндига чиқиб кетмоқда, заводлар пресс-штамповка ускуналари билан етарлик таъминланмаган.

Ишлаб чиқаришни умумий кўпайтириш билан бир қаторда хомашё ва материаллардан рационалроқ фойдаланмоқ учун саноат ишидаги сифат кўрсаткичларини яхшилашга алоҳида эътибор беришни партия XX съезди олтинчи беш йилликнинг муҳим вазифаларидан бири қилиб қўйди. Машинасозликда ихтисослаштиришни, поток усулида ишлаб чиқаришни ривожлантириш, машиналарнинг вазнини енгиллаштириш, мустаҳкамлигини ва унумдорлигини ошириш, техника тараққиётининг ҳозирги замон даражасига мос келадиган машиналар қуриш керак.

Ишчи ва инженерларнинг меҳнати тағин ҳам унумлироқ бўлсин учун ишлаб чиқариш майдонларидан, станок ускуналаридан яхшироқ фойдаланиш зарур. Биз ҳар қандай қилиб бўлса ҳам фабрикалар ва заводларнинг бир меёрда ишлайдиган бўлишига, бутун ой давомида маҳсулотни бир текисда чиқариб турадиган бўлишига эришмоғимиз лозим. План ҳар кун ва ҳар декадада бир текисда бажарилиб туриши керак. Штурмбозликка йўл қўймаслик ва ҳар бир заводда, ҳар бир цехда нормал иш шароити вужудга келтириш учун ишлаб чиқаришда расаматли хом ашё запаслари бўлиши зарур.

Министрликлар олдида, ишчилар, инженерлар, директорлар олдида, коммунистлар ва комсомоллар олдида, саноатдаги ҳамма ходимлар олдида шундай вазифа турипти. Меҳнат унумдорлигини оширишга, ҳар бир айрим ишчи ишлаб чиқараётган маҳсулотни кўпайтиришга эришмоқ керак. Меҳнат унумдорлиги на қадар юқори бўлса, жамғармалар шу қадар кўп бўлади, халқимизнинг турмуш даражасини кўтариш учун, яъни ишчилар ва хизматчиларнинг реал иш ҳақини янада ошириш ва бошқа моддий ноз-неъматлар яратиш учун зарур имкониятлар шу қадар кўп бўлади.

Саноатни ривожлантириш билан бирга биз халқ хўжалигининг етакчи тармоқлари бўлган оғир индустрияни ва машинасозликни юксалтиришга алоҳида эътибор беришимиз лозим. Оғир саноат ва машинасозликни илдам ривожлантирмасдан туриб, мамлакат халқ хўжалигини ва экономикасини муваффақиятли равишда ривожлантириш мумкин эмас, бинобарин халқнинг турмуш даражасини юксалтирмоқ учун зарур бўлган шарт-шароитни яратиб бериш мумкин эмас.

Ўртоқлар! Бизнинг хўжалигимизда қурилиш алоҳида ўрин тутади. Биз қурилиш ишларини яхшилашга ва планли социалистик хўжалик бераётган ҳамма имкониятлардан фойдаланишга эътибор беришимиз лозим. Йиғма темир-бетонни кўпроқ жорий қилиш, заводларда тайёрлаб бериладиган яна ҳам тежамли конструкциялар яратиш керак. Пул маблағлари ва материалларни тежаб сарфлаш йўли билан қурилишни арзонлаштиришга ва кенгайтиришга кўпроқ эътибор бериш керак. Биз меҳнаткашлар турмушини яхшиламоқ учун зарур бўлган уй-жой бинолари, мактаблар, касалхоналар ва бошқа коммунал иншоотлар қуришни кенгайтиришимиз лозим.

Партия ва Ҳукумат бу масалаларни энг муҳим масалалардан бири деб ҳисоблайди. Ҳозирги вақтда уй-жой проблемаси энг кескин проблемадир. Бизда уй-жой биноларига эҳтиёж катта. Бинобарин уй-жой қурилиш вазифаларини ҳал этишга кўпроқ эътибор бериш керак. Биз архитекторларни, инженерларни, барча бинокорларни ортиқчаликлардан, моддий воситалар ва ишчи кучини ўринсиз исроф қилишдан воз кечишга чақирамиз.

Уй-жой бинолари қуришни жадаллаштириш ва уй-жойга муҳтож бўлганларнинг эҳтиёжини тезроқ қондириш мақсадида шундай бир масалани ўйлаб кўриш керак. Бизда квартираларнинг баландлиги 3,2 метрлик қилиб қурилмоқда, аммо Англияда ва Францияда ҳамда бошқа базри мамлакатларда квартираларнинг бўйи 2,3-2,7 метрлик қилиб қурилмоқда. Албатта квартиранинг бўйи 3,2 метр бўлса, бу 2,7 ёки 2,3 метр бўлганига қараганда яхшироқ, лекин қураётган квартираларимизнинг бўйини бир мунча пасайтирсак, бунинг натижасида янги қурилаётган квартираларнинг сонини 10-15 процент кўпайтириш имкониятига эга бўлур эдик. Бизда одат бўлиб қолган нормалардан бир оз вақтгача воз кечиб, бир мунча пастакроқ квартиралар қурсак, бунинг ҳисобига эса қуриб битказилаётган квартираларнинг сонини кўпайтирсак ва энг муҳими қурилишнинг сифатини, айниқса иморатлар пардозининг сифатини оширсак, яхши бўлмасмикин. **(Қарсаклар).** Рўзғор ишидаги хотинларнинг иш шароитини енгиллаштирмоқ учун ошхоналарнинг тузилишига алоҳида эътибор бериш зарур. Фойдаланиш учун энг қулай бўлган арзонга тушадиган уйлар қуриш, осмон баравар иморатлар қуришга берилиб кетмаслик керак. Осмон баравар бинолар қуриш ҳеч бир жиҳатдан ўзини оқламади. 26-қаватда яшагандан кўра, иккинчи ёки учинчи қаватда яшаш яхшироқ, шунинг учун ҳам шаҳарда ишловчи ақли расо кишиларнинг ҳеч бири ўзининг 2-қаватдаги квартирасини 26 қаватдаги квартирага олиштирмайди **(Кулги, қарсаклар).**

Уч-тўрт қаватли бинолар қуриш анча арзонга тушади ва бундай бинолар фойдаланиш учун ҳам қулай. Уч-тўрт ва беш қаватли уй-жой бинолари қуришни кенгроқ миқёсда олиб боришимиз керак. Масалан, тўрт қаватли биноларда лифт ўрнатмаса ҳам бўлади, бу эса қурилишни арзонлаштиради, бунинг ҳисобига эса кўпроқ уй-жой биноси қуриш ва уй-жойга муҳтож бўлган одамларнинг эҳтиёжларини тезроқ қондириш мумкин.

Фақат катта шаҳарлардагина эмас, шу билан бирга кичик шаҳарларда, ишчи посёлкаларида ва колхозларда ҳам уй-жой бинолари ва маданий-маиший бинолар қуришни кенг авж олдириш зарур; бир қаватли ва икки қаватли иморатлар қуриш ёки мансардаси бўлган бир қаватли уйлар қуриш керак. Маҳаллий бинокорлик материалларидан — ғишт, қумтош, шлак-блоклардан кенг фойдаланиш керак. Қишлоқ жойларида — МТСларда ва колхозларда хом ғиштдан иморатлар қуриш керак. Кўпгина районларда қамишдан фойдаланиш лозим. Инженерларимиз ва архитекторларимиз қамишдан фойдаланишга эътибор беришлари, қамишни қишлоқ хўжалигига хизмат қилдиришлари керак. Агар устунларини темир-бетондан қилиб, унинг деворларини иссиқни яхши сақлайдиган қамишит плиталардан ясаб иморат қурилса, бундай иморат юз йилгача ҳам тура веради, у иссиқ, қуруқ ва яшаш учун қулай бўлади.

Қурилишимизнинг аҳволини кўрсатувчи ҳолларнинг ва олдимизда турган вазифаларнинг ҳаммасини якунлаб қарасак, шундай умумий хулосага келиш мумкин: ҳозирги вақтда бинокорларимизнинг энг катта камчилиги шуки, уларда қурилишнинг юксак маданияти ва уюшқоқлик етишмай турипти.

Агар қурилишларнинг раҳбарлари, инженер-техник ходимлар, проектловчилар, олимлар ва барча бинокор ишчилар қурилиш ишини сурункасига, жон куйдириб, кун сайин яхшилаб борганларида эди, қурилишда техникани тараққий эттирмоқ учун тинмай курашганларида эди, муваффақиятларимиз яна ҳам яхшироқ бўлур эди. Партиямиз XX съездининг қарорлари бизни ана шу тахлитда ишлашга даъват қилмоқда. Қурилишдаги катта ва кичик камчиликларни, турғунлик хавфини туғдирадиган ҳолларнинг ҳаммасини тезроқ тугатиш, ишнинг яхши жиҳатларини ҳам пайқаб ола билиш, ишнинг шу яхши жиҳатлари билан бинокорларнинг ҳаммасини таништириш, новаторларни муттасил қўллаб-қувватлаш, уларнинг тажрибаларини кенг ёйиш керак, шундагина бизнинг ишимиз анча яхшиланади.

Халқаро аҳвол тўғрисида бир-икки оғиз гапириб ўтаман, ўртоқлар. Хўш, бу соҳада нималар бўлаётир? Совет Иттифоқи халқаро кескинликни юмшатиш, совуқ уруш муносабатлари ҳолатини дастлаб бўшаштириш, сўнгра эса тугатиш учун кўп иш қилди. Биз бу йўлда ишлаб келмоқдамиз ва социалистик мамлакатлар билан капиталистик мамлакатлар тинч-тотув яшаши мумкинлиги ва урушнинг олдини олиш мумкинлиги тўғрисида улуғ Ленин айтиб қолдирган фикрларни амалга оширишга эришмоқ учун ҳамма чораларни кўрамиз. Биз урушнинг олдини олиш вазифасини ўз олдимизга қўйиш билангина кифояланмай, савдо-сотиқнинг, маданий ва илмий алоқаларнинг, турли мамлакатларнинг бир-бирларига туристлар юбориб туришлари сингари ишларнинг нормал ривожланишини таъминлайдиган шароит ҳам вужудга келтириш, икки системанинг тинч-тотув яшаши учун зарур бўлган бутун шарт-шароитни вужудга келтириш, уруш бошланиб кетиш имкониятини йўққа чиқариш, пайдо бўладиган масалаларнинг ҳаммасини эса давлатлар ўртасида ҳамжиҳатлик ва ҳамкорлик руҳида сабр-матонат билан ҳал қилиш учун ҳамма чораларни кўриш вазифасини ўз олдимизга қўймоқдамиз.

Кейинги икки-уч йил ичида катта ишлар қилинди: Австрия масаласининг ҳал этилишига муваффақ бўлдик, Югославия билан бўлган конфликтни тугатдик ва давлат йўли билан ҳам, партия йўли билан ҳам ўз муносабатларимизни нормаллаштириб олдик. Ҳозирги вақтда бизнинг муносабатларимиз дўстона муносабатлар тариқасида нормал равишда ривожланиб бормоқда. Германия Федератив Республикаси билан шартнома тузилди ва бошқа бир қанча тадбирлар амалга оширилди.

Ҳозир биз Япония билан бўлган уруш ҳолатини тугатиш, сулҳ шартномаси тузиш ва шу мамлакат билан дипломатик муносабатларни тиклаш ниятидамиз. Ҳозирги вақтда Москвага келган Япония ташқи ишлар министри Сигемицу жаноблари билан музокаралар бошланди. Биз ҳам бу музокараларни муваффақиятли туталламоқ учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўрамиз.

Кейинги вақтларда бир қанча давлатларнинг вакиллари мамлакатимизга келиб кетди. Улар билан музокаралар олиб борилди. Биз ўзимиз ҳам бир қанча мамлакатларга бориб келдик. Мана шуларнинг ҳаммаси яхши ҳамжиҳатлик бўлиши учун, нормал муносабатлар вужудга келтириш учун шароит туғдиради ҳамда кескинликни юмшатишга ва совуқ муносабатлар урушини тугатишга ёрдам беради, халқларнинг бир-бирига яқинлашувига ёрдам беради.

Партиямиз XX съезди тинчлик иши ва халқлар хавфсизлиги учун, давлатлар ўртасида ишонч ўрнатиш учун курашиб, халқаро кескинликнинг юмшаганлигини мустаҳкам тинчликка айлантириш вазифасини олдимизга қўйди. Биз ишонч билан айтишимиз мумкинки, партиямиз бу вазифани муваффақият билан ҳал қилмоқда, бу эса фақат мамлакатимиз халқларининг истак-орзуларигагина мос бўлиб тушмасдан, шу билан бирга бутун дунё халқларининг ҳам истак-орзуларига мос бўлиб тушмоқда.

Коммунистик партия Марказий Комитетининг ва Совет Иттифоқи ҳукуматининг фикри шуки, агар биз бундан буён ҳам ўз ташқи сиёсатимизни шу йўсунда олиб борадиган бўлсак, ва агар социалистик бўлмаган лагердаги давлатларнинг раҳбарлари биз билан ҳамжиҳатлик қиладиган бўлсалар, у ҳолда бизнинг бу соҳадаги бутун куч ва ғайратимиз мамлакатлар ўртасидаги муносабатларни яхшилашга ва барча халқлар учун мустаҳкам тинчликни таъминлашга янада кўпроқ ёрдам беради, деб ўйламоқ учун ҳамма асослар бор.

Ҳозир бизнинг бутун куч-ғайратимиз қуролсизланишга, атом-водород қуролини ишлаб чиқаришни ва қўлланишни тақиқлашга, атом-водород бомбаларини синашни тўхтатишга қаратилмоқда. Бу мақсадга эришиш социалистик давлатлар билан капиталистик давлатларнинг тинч-тотув яшамоқлари учун ҳақиқатан ҳам жуда катта имкониятлар вужудга келтирган бўлур эди. Бу эса қуролли кучларни камайтириш ва қуролланиш ҳамда қўшинларни сақлаб туриш сабабли туғилаётган солиқлар юкини камайтириш имкониятини берган бўлур эди. Қуролланиш ва қўшинларни сақлаб туриш бюджетларни кемирмоқда ва халқларнинг турмуш даражасини пасайтириб юбормоқда.

Лекин, бу мақсадларнинг ҳаммасига эришиш фақат бизнинг истагимизгагина боғлиқ эмас. Афсуски, қуролсизланиш, атом қуролини ва бу қуролни синовлардан ўтказишни тақиқлаш масалаларида биз киритган таклифларни шу масалаларни ҳал этиши лозим бўлган давлатларнинг ҳукуматлари маъқуллаб ва қўллаб-қувватламадилар.

Биз ва барча социалистик мамлакатлар урушни истамаганимиз каби, бошқа мамлакатлар ҳам ҳозирги вақтда урушни истамайдилар, деб ҳисоблаймиз. Бу ҳол кейинги вақтларда олиб борилган музокаралардан кўриниб турипти. Ҳиндистон, Бирма ва Афғонистон тўғрисида гапирмасак ҳам бўлади, бу мамлакатлар янги уруш бўлишини истамасдик у ёқда турсин, ҳатто уруш бўлмаслиги учун кураш ҳам олиб бормоқдалар. Бу ҳол Англияда Иден жаноблари ва унинг шериклари билан, шунингдек Франция ҳукуматининг вакиллари Ги Молле, Пино жаноблари ва бошқалар билан олиб борган музокаралримизда ҳам сезилди.

Тўғри, ҳозирги вақтда ҳавода қора булутлар пайдо бўлиб қолди, бу булутлар базри давлатлар ўртасидаги муносабатларда кескинлик туғдирди. Мен Миср ҳукуматининг Сувайш каналини национализация қилганлигини назарда тутаётирман. Ғарбдаги базри мамлакатлар, айниқса Англия ва Франция бу ҳолга ҳаддан ташқари ғижиниб қарамоқдалар, ҳатто, шу мамлакатларда қандайдир зўрлик воситаларини қўлланиш керак ва уруш ҳаракатларини бошлаб юбориш керак деган мазмунда гаплар айтилмоқда. Англия ва Франция давлат арбобларининг соғлом дид-фаросати, тажрибаси, сиёсий сергаклиги бу тарихий ҳолни тўғри тушуниб олишга ва бундан тегишли хулосалар чиқариб олишга имкон берур деб ўйлайман.

Бизнинг фикримизча, аслида бунда қонунга хилоф келадиган ҳеч бир иш бўлгани йўқ. Бунда гап нима устида бораётир. Гап Сувайш канали устида бораётир. Хўш, каналнинг ўзи қаерда? Бу канал Мисрда. Канал қандай ерлардан ўтади? У Миср ерлари орқали ўтади. Бу канал кимларнинг қўли билан қурилган? У арабларнинг қўли билан, Миср аҳолисининг қўли билан қурилган. Аммо канал Мисрнинг қўлига ўтмай қолган эди.

Шундан бери орада бир неча ўн йил ўтди. Лекин замонлар ўзгаргани каби, давлатлар ўртасидаги, халқлар ўртасидаги муносабатлар ҳам ўзгаради. Ҳозир биз шундай вақтда яшаб турибмизки, истило ва оккупация қилиш йўли билан барпо этилган муносабатлар бошқа халқларни итоатда сақлаб турмоқ учун яроқсиз бўлиб қолди. Мустамлака халқлари мустамлака зулмидан озод бўлмоқдалар ва ўз ҳуқуқларини даъво қилмоқдалар.

Шу сабабли Англия ҳукумати Ҳиндистонга, Бирмага мустақиллик беришга қарор қилиб ва ўз қўшинларини Сувайш канали зонасидан олиб чиқиб кетиб, оқилона иш қилган эди.

Сувайш каналини национализация қилиш суверен ҳукуматнинг ҳуқуқига доир бўлган иш деб ўйлайман. Миср ҳукумати эса мана шундай суверен ҳукуматдир. Шуни уқтириб ўтмоқ керакки, Миср Сувайш каналида кемаларнинг бемалол қатнашини ҳурматлашга ва шу компания акцияларининг эгаларига шу акцияларнинг ҳақини тўлашга сўз берди. Шу сабабли бу ишга баҳо беришда ҳовлиқмаслик керак, янги вазиятни ва замоннинг руҳини, сергаклик билан ҳисобга олиб иш кўриш керак. Бошқача илож йўқ.

Бошқа суверен давлатларга бўлгани сингари Мисрга ҳам тазйиқ ўтказиш сиёсатини хато сиёсат деб ҳисоблаймиз. Бу ишда шошма-шошарлик ва қизғинлик тинчлик иши учун матлуб бўлмаган оқибатларгагина олиб келиши мумкин, ғарб давлатларининг шу райондаги ўз манфаатларига зарар етказиши мумкин.

Сувайш каналининг национализация қилиниши Англия, Франция, Америка Қўшма Штатлари ёки бошқа мамлакатлар халқларининг манфаатларига дахл қилмайди. Каналини ишлатиб, катта-катта фойда олиб келган собиқ Сувайш канали компаниясигина энди Миср ҳисобидан бойиш имкониятидан маҳрум бўлади.

Сувайш каналида кемаларнинг бемалол қатнаб туришини таъминлашдан бевосита манфаатдор бўлган Совет Иттифоқи Миср ҳукуматининг, Сувайш канали ҳамма учун очиқ бўлади, деган баёнотини назар-эътиборга олиб, бу хусусда асабийлик ва безовталик қилиш учун ҳеч қандай асос йўқ, деб ҳисоблайди. Агар Сувайш канали районидаги аҳвол четдан туриб сунъий равишда кескинлаштирилмаса, бу райондаги аҳвол — кескинлашиб кетмайди, деб ишонамиз.

Шу гапни айтиш билан биз, Англия ҳукумати ҳамда Англия ва Франция жамоатчилиги бизнинг бу гапларимизни тўғри тушуниб олурлар, деб умид қиламиз. Биз адолат принципларига содиқ бўлиб қолишни истаймиз. Шу билан бирликда биз Сувайш канали масаласи тинч йўл билан ҳал қилиниши мумкин ва лозим деб ҳисоблаймиз. Ўртаер денгиз районида муносабатларни кескинлаштирмоқ учун ва айниқса Сувайш канали муносабати билан давлатлар ўртасида душманликни авж олдирмоқ учун ҳеч қандай асос йўқ.

Ҳозир бу нарса айниқса шунинг учун ҳам муҳимки, ҳамманинг эътироф қилишича, тинчлик ишини мустаҳкамлашда, халқлар ўртасидаги муносабатларни яхшилашда жиддий ютуқларга эришилди. Барча мамлакатларнинг халқлари сингари бизнинг халқимиз ҳам тинч-тотув бўлиб яшашнинг бузилишини истамайди. Ҳамма халқлар жанжалли масалаларни тинч йўл билан, гаплашиб-келишиб, тенг ҳуқуқлилик принципи асосида ҳал қилмоқ учун ҳукуматлар ва давлатларнинг қўлида ҳамма воситалар бор, деб ҳақли равишда ҳисобламоқдалар. Шу сабабли адоват қўзғатувчи ва тажовузлар қилишга ундовчи гаплар ўйламасдан айтилаётган гаплардир. Бундай гиж-гижлашни қаттиқ қораламоқ керак.

Биз урушнинг нималигини биламиз. Урушни бошлаш осон-у, тамомлаш қийин. Мисрнинг суверен ҳукумати ўз ҳақ-ҳуқуқидан фойдаланиб, қилган қонуний ишига қарши ҳозирги вақтда уруш очишга ундамоқ учун ҳеч бир асос йўқ. Шу билан бирга биз бу қарорнинг бошқа мамлакатларда тўғри тушуниб олинишини ва бу қарор орани бузиш учун баҳона бўлмасдан, балки, аксинча, бир хил мамлакатларнинг иккинчи хил мамлакатларни қул қилиб олишига, ёки эксплуатация қилишига ва шу тариқа давлатлар ўртасида нормал бўлмаган кескинлаштирилган муносабатлар учун замин туғдирилишига имкон берадиган ғайри нормал ўзаро муносабатларни тугатишга хизмат қилишини истар эдик. Бундай аҳволнинг тугатилиши ўзаро ҳамжиҳатлик ва ўзаро манфаатларни эътироф қилиш негизида, шартномаларда белгиланган тенг ҳуқуқлилик асосида вужудга келиши лозим бўлган муносабатларни нормаллаштиради.

Совет Иттифоқи эндиликда тинчликни сақлаб туриш учунгина эмас, шу билан бирга тинчликни мустаҳкамлаш ва мамлакатлар ўртасида мустаҳкам тинч муносабатлар ўрнатиш учун ҳам барча зарур шароит бор, деб ҳисоблайди. Совет давлати эса Европа, Осиё, Америка, Африка ва Австралия мамлакатлари билан нормал тинчликсевар муносабатларни ривожлантириш сиёсатини ўтказиб келди ва ўтказа беради. Бизнинг Англия ва Франция билан муносабатларимиз кейинги вақтларда яхшиланди, бу муносабатлар яхшиликка томон ривожланиб бормоқда ва биз бу муносабатлар бундан буён ҳам яхши ривожлана беради, деб ишонамиз, чунки муносабатларнинг бундай ривожланиши СССР халқларининг ва Англия билан Франция халқларининг манфаатларига мос бўлиб тушади.

Биз шу нарсага қатъий аминмизки, Совет Иттифоқининг тинчликсевар сиёсати тинчликни ва бутун дунё халқларининг хавфсизлигини ҳимоя қилмоқ учун мустаҳкам негиз бўлади.

Ўртоқлар! Партия Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг қарорига биноан 12 августда мамлакатимизда биринчи марта Бинокорлар куни байрам қилинади. Бу кун хўжалик ва маданий қурилишни янада авж олдиришга, совет халқининг моддий фаровонлигини янада юксалтиришга қаратилган жуда катта программани белгилаб берган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съездининг тарихий қарорларини амалга ошириш йўлида совет кишилари зўр ғайрат билан меҳнат қилаётган вазиятда нишонланади. Бу вазифаларни ҳал қилишда совет бинокорларининг роли жуда катта.

Яшасин коммунизм қураётган совет халқи! **(Гулдурос қарсаклар).**

Яшасин ғалабаларимизнинг илҳомчиси, ташкилотчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партияси! **(Гулдурос қарсаклар).**

Янги ғалабалар сари олға, ўртоқлар! **(Гулдурос, давомли қарсаклар).**

* * *

Йиғилиш қатнашчилари якдиллик билан Москва шаҳри қурувчиларига қаратилган мурожаатни қабул қилдилар.

...Бутун майдон орқали марказий ложага кичкина спортчи қизлар югуриб келадилар. Бу қизчалар гулдасталар тутганлар. Улар гулдасталарни Коммунистик партия ва Совет ҳукумати раҳбарларига тақдим этадилар.

Сўнгра, стадион майдонида бўлган спорт байрамида гимнастикачилар, акробатлар, енгил атлётикачилар қатнашдилар.

Стадионда Хитой Халқ Республикаси командаси билан Россия Федерацияси терма командаси ўртасида футбол бўйича халқаро учрашув бўлди.

В. И. Ленин номидаги марказий стадион очилишига бағишланган спорт байрами бир неча соат давом этди. (ТАСС).

5 августда—СССР халқлари спартакиадаси очилади

В. И. Ленин номидаги марказий стадионда совет ва четэл журналистларининг матбуот конференцияси

Биринчи августда Москвада В. И Ленин номидаги Марказий стадионда совет ва чет эл журналистларининг СССР Халқлари спартакиадасига ва Бутуниттифоқ физкультурачилар кунига бағишланган матбуот конференцияси бўлиб ўтди.

Матбуот конференциясида СССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетининг раиси Н. Н. Романов баёнот берди.

5 августда, деди Романов, бутун Совет Иттифоқида Бутуниттифоқ физкультурачилар куни нишонланади. Ўша куни В. И. Ленин номидаги Марказий стадионда СССР халқлари спартакиадаси тантанали суратда очилади. Бутуниттифоқ Физкультурачилар Куни ва СССР Халқлари спартакиадаси—ҳамма спортчилар учун, мамлакатимизнинг ҳамма халқлари учун катта байрамдир.

СССР Халқлари спартакиадасини ўтказиш тўғрисидаги қарор чиқарилгандан буён ўтган бир ярим йил ичида физкультура ва спорт ташкилотларининг фаолияти физкультура ва спортни янада оммавий равишда ривожлантиришга, физкультура коллективларини ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлашга, совет спортчиларининг маҳоратини оширишга қаратилди.

Спартакиадага тайёргарлик кўриш вақтида бир неча минг янги физкультура коллективлари ташкил қилинди. Масалан, тўла бўлмаган маълумотларга кўра, РСФСРда шу вақт ичида 7 минг янги коллектив ташкил қилинган, физкультурачилар сони эса 700 минг кишига ортган.

Кўпгина стадионлар, спорт заллари, ҳовузлар ва бошқа спорт иншоотлари қурилди. В. И. Ленин номидаги Марказий стадион совет спортчиларига айниқса қимматли совғадир. Бу стадионни қуришда бутун мамлакат қатнашди. Комсомол путёвкалари билан йигит ва қизлардан неча-неча ўн минг киши қурилишга келди.

СССР халқлари спартакиадаси олдидан завод ва фабрикаларда, муассасаларда, колхозларда, совхоз ва МТСларда физкультурачиларнинг оммавий мусобақалари, районларда, шаҳарларда, областларда, ўлка ва республикаларда спартакиадалар, спорт жамиятларининг, колхозчи, студент ва ўқувчи спортчиларнинг спартакиадалари бўлиб ўтди. Бу мусобақаларда миллионларча физкультурачилар қатнашди.

Дастлабки маълумотларга қараганда, Спартакиадага тайёргарлик кўриш вақтида 1. 800 спортчи спорт мастери нормасини бажарган. Бу эса бундан аввалги уч йил ичида СССРда хизмат кўрсатган мастер номини олган спортчилар сонидан анча кўпдир. 26 мингга яқин физкультурачи биринчи спорт разряди нормасини, 150 минг физкультурачи иккинчи спорт разряди ва 740 минг дан кўпроқ физкультурачи учинчи спорт разряди нормасини бажарди.

Шаҳарларнинг, областларнинг, ўлка ва республикаларнинг янги рекордлари қўйилди. Оммавий мусобақаларда ва республика спартакиадаларида 200 га яқин Бутуниттифоқ (Совет Иттифоқи) рекорди қўйилдики, шундан 50 таси жаҳон рекордидир. 1955—1956 йиллар мобайнида спортчиларимиз 415 марта СССР рекордларини янгиладилар ва 142 марта жаҳон рекордларини ва муваффақиятларини яхшиладилар.

Михаил Кривоносовнинг натижаларини кўрсатиб ўтиш керак. У шу йил ичида жаҳон рекордлари жадвалини икки марта ўзгартирди. Василий Кузнецов десятиборьеда Европа рекорди қўйди. Леонид Спирин 20 километр масофага юришда жаҳон рекорди, Мария Иткина 200 метр масофага югуришда Европа рекорди қўйди. Владимир Куц, Ардалион Игнатьев, Игор Кашкаров, Галина Зибина юксак натижаларга эришдилар. Штангачилардан Владимир Стогов ва федор Богдановский жаҳон рекорди қўйдилар, мерганлардан Виктор Насонов ва Виталий Романенко катта муваффақиятларга эришдилар.

Бу йил совет спортчилари халқаро алоқаларни янада кенгайтирдилар. Бизнинг спортчиларимиз Италияда бўлиб ўтган қишки олимпия ўйинларида, Швециядаги олимпия човондозлик—спорт мусобақаларида, чет эл спортчилари билан бўлган кўпгина ўртоқлик мусобақаларида қатнашдилар. Шу йилнинг етти ойи ичида Совет Иттифоқига 28 мамлакатдан 80 та спорт делегацияси келиб кетди. Шу вақт ичида СССРнинг 121 та спорт делегацияси 36 та чет мамлакатга борди.

Ҳозирги вақтда совет спорт ташкилотлари 31 та халқаро спорт федерациясида аъзодир.

Яқин кунларда кўпгина халқаро ва миллий спорт ташкилотларининг вакиллари, чет эл спорт арбоблари СССР халқлари спартакиадасига меҳмон бўлиб Москвага келади.

СССР Халқлари Спартакиадаси 5 августда очилади ва 16 августгача давом этади. Спартакиадада баскетбол, бокс, эркин ва классик кураш, велосипед спорти, сув полоси, волейбол, гимнастика, академик усулда қайиқ ҳайдаш мусобақалари, байдарка ва каноэларда мусобақа, чавандозлик спорти, енгил атлетика, сузиш, сувга сакраш, ҳозирги замон пятиборьеси, мерганлик, теннис, оғир атлетика, фихтование ва футбол бўйича мусобақалар ўтказилади. Спартакиадада 9. 600 киши қатнашади. Спартакиада Совет Иттифоқидаги барча халқлар ёш авлодининг дўстлигини намойиш қилади.

Мусобақаларда судьялик қилишга 1.300 киши жалб қилинади. Бош судья—СССР Олимпия Комитетининг Раиси, Халқаро Олимпия комитетининг аъзоси К. А. Андрианов.

Спартакиадада биринчи, иккинчи ва учинчи умумкоманда ўринларини олган командаларни мукофотлаш учун СССР Министрлар Советининг мукофотлари таъсис қилинди. Спортнинг айрим турлари бўйича бўлган мусобақаларда ғолиб чиққанларга СССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитетининг мукофотлари топширилади.

СССР Халқлари спартакиадасига тайёргарлик кўришда, деди ўз сўзининг охирида ўртоқ Романов, мамлакатимизда физкультура ва спортни ривожлантириш тўғрисидаги умумхалқ ғамхўрлиги айниқса кучли сезилди.

Совет спортчилари ва мамлакатнинг физкультура ташкилотлари СССР Халқлари спартакиадасининг муваффақиятларини мустаҳкамлаш ва ривожлантириш учун, физкультура ва спортни чинакам оммавий ҳаракатга айлантириш учун бор кучларини сарфлайдилар.

Ўртоқ Романов матбуот конференциясида журналистларнинг саволларига жавоб қайтарди. Спартакиада матбуот бюросининг раиси П. К. Соболев мусобақа кунларида матбуот бюроси ўз ишини қандай олиб боражаги тўғрисида сўзлаб берди.

Матбуот конференцияси қатнашчилари В. И. Ленин номидаги Марказий стадионнинг спорт иншоотларини томоша қилдилар.

(ТАСС).

Қишлоқ хўжалиги учун кадрлар

Яқинда Тошкент колхоз раислари тайёрлаш ўрта қишлоқ хўжалик мактабини бешинчи марта тамомловчиларга бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Мактаб директори ўртоқ А. Мухторов мактабни бундан илгари тамомлаб чиққан ўқувчиларнинг ҳозир республикамиз колхоз ва совхозларида муваффақиятли иш олиб бораётганликлари, пахтадан мўл ҳосил етиштиришда, чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини оширишда ўз назарий билимлари, ортдирган бой тажрибалари билан умумхалқ ишига муносиб ҳисса қўшаётганликлари ҳақида сўзлади.

Жонажон партиямиз ва Совет ҳукумати ҳамма соҳа билан бир қаторда қишлоқ хўжалик кадрлари тайёрлаш масаласига ҳам жиддий эътибор бериб келмоқдалар. Тошкентда колхоз раислари тайёрлаш ўрта қишлоқ хўжалик мактабининг ташкил этилиши ана шу ғамхўрликнинг ёрқин ифодасидир. Ҳаммаси бўлиб мактабни 2047 киши битириб чиқди. Улардан 207 кишини хотин-қизлар ташкил қилади.

Илгари колхоз ва совхозларда раис, раис ўринбосари, ферма мудири, бригада ва звено бошлиқлари бўлиб ишлаб келган, бу соҳада етарли тажрибага эга бўлган кишилар мактабда таълим олиб, ўз практик билимларини назарий билим билан бойитдилар, илғор агротехника, зоотехника эришган ютуқлар билан қуролландилар. Улар «Кичик агроном» дипломини олиб, қишлоқ хўжалигимизнинг энг яхши мутахассислари бўлиб етишдилар. Янгийўл районидаги Ворошилов номли колхозда бошланғич партия ташкилотининг секретари вазифасида ишлаб, колхозда пахтачилик ва чорвачиликнинг ривожланишига муносиб ҳисса қўшиб келаётган Т. Азимбоева, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати агроном Д. Муротов, Хитой Халқ Республикаси Синьцзян қишлоқ хўжалик институтида пахтачилик соҳасида дарс бериб келаётган Ч. Усмонова ва бошқа ўртоқлар ана шулар жумласидандир.

Бу йил мактабни 170 киши тамомлади. Улар орасида 30 га яқин ишчи хотин-қизлар бор. Фанлардан аъло ўзлаштирган, Янгийўл районидаги Каганович номли, Орджоникидзе районидаги Сталин номли, «Қизил Ўзбекистон» колхозларида ўтказилган тажриба ишларида яхши натижаларга эришган 38 киши имтиёзли диплом олишга сазовор бўлди. Улар орасида Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхознинг пахтадан мўл ҳосил етиштириб келган собиқ бригада бошлиғи Ҳавохон Ҳошимова, Пискент районидаги Ленин номли колхоз ревизия комиссиясининг раиси Сиддиқ Яҳёев, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозида донгдор бригада бошлиғи бўлиб ишлаган Баҳром Мирзаҳмедов ўртоқлар бор.

Ўртоқ А. Мухторов ўз сўзининг охирида битирувчиларни партиямиз XX съезди қарорларини ҳормай-толмай амалга ошириш учун курашга чақирди.

— Ҳозир ўзбек халқи олдида, — деди у,—энг масъулиятли ва энг шарафли вазифа турибди. Бу йил биз мамлакатга 3 миллион тонна пахта етказиб беришимиз керак. Биз сизларни ўз колхоз ва совхозларингизга бориб, амалий иш бошлашингиз биланоқ ғўза парваришида ташаббускорлик кўрсатиб ишлашингизга, хўжаликка тўғри ва амалий раҳбарлик қилишингизга, бу ерда олган назарий билимларингизни хўжалик ишлаб чиқаришига дадил татбиқ этабилишингизга ишонамиз ва бу йўлда муваффақиятлар тилаймиз.

Йиғилишда Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари Эгамбердиев, Орджоникидзе район партия комитетининг секретари К. Тошпўлатова, Орджоникидзе районидаги Сталин номли колхознинг раиси, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати Н. Маннонов ва бошқа ўртоқлар сўзга чиқиб мактабни тамомлаганларни қизғин табрикладилар.

СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг 1956 йил биринчи ярмида бажарилиш якунлари тўғрисида

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг Ахбороти

1956 йилнинг биринчи ярмида саноатнинг, қишлоқ хўжалиги ва транспортнинг ривожланганлиги, капитал қурилишнинг ўсганлиги, ички ва ташқи савдонинг кенгайтирилганлиги, ишчилар ва хизматчилар сонининг ўзгарганлиги, халқнинг моддий фаровонлиги ва маданий савияси ошганлиги қуйидаги маълумотлар билан таърифланади:

I. САНОАТДА ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ПЛАНИНИНГ БАЖАРИЛИШИ

Ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришнинг биринчи ярим йиллик плани умуман саноат бўйича 102 процент бажарилди. Айрим министрликлар саноат ялпи маҳсулотини ишлаб чиқариш планини қуйидагича бажардилар:

	1956 йилнинг биринчи ярмида планнинг бажарилиш проценти
СССР Қора металлургия министрлиги	98
СССР Рангли металлургия министрлиги	103
СССР Кўмир саноати министрлиги	98
СССР Нефть саноати министрлиги	101
Химия саноати министрлиги	102
Электростанциялар министрлиги	103
Электротехника саноати министрлиги	103
Радиотехника саноати министрлиги	102
Оғир машинасозлик министрлиги	104
Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги	99
Транспорт машинасозлиги министрлиги	104
Автомобиль саноати министрлиги	102
Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги	101
Приборсозлик ва автоматизация воситалари министрлиги	103
Машинасозлик министрлиги	102
Қурилиш ва йўл машинасозлиги министрлиги	103
СССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги	97
СССР Ўрмон саноати министрлиги	100
СССР Қоғоз ва ёғочсозлик саноати министрлиги	99,5
СССР Енгил саноат министрлиги	102
СССР Озиқ-овқат товарлари саноати министрлиги	105
СССР Балиқ саноати министрлиги	98
СССР Гўшт ва сут маҳсулотлари министрлиги	108
Йўллар министрлигининг саноат корхоналари	104
СССР Маданият министрлигининг саноат корхоналари	106
СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг саноат корхоналари	104
Республика министрликлари ва идораларининг саноат корхоналари	102

Саноат ходимлари КПСС XX съездининг тарихий қарорларини бажариш учун курашиб, ишлаб чиқариш ҳажмини янада ўстиришга ва саноат ишининг сифат кўрсаткичларини яхшилашга эришдилар. Оғир саноат юксак суръатлар билан ривожланишини давом эттирди, шунингдек халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш анча ўстирилди.

СССРдаги бутун саноатнинг ялпи маҳсулоти 1956 йилнинг биринчи ярмида 1955 йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 12 процент ўсди.

Саноат маҳсулотининг кўпгина муҳим турларини ишлаб чиқариш плани ошириб бажарилди.

Оғир саноат соҳасида нефть, газ, сланецлар чиқариш, дизель ёнилғиси, мазут, машина мойлари ишлаб чиқариш, электр қуввати ишлаб чиқариш, мис ва қўрғошин-рух рудаси чиқариш, рафинлаштирилган мис, алюминий, никель, қалайи, вольфрам концентратлари, рангли металлар прокати ишлаб чиқариш, аммиак, кальцийлаштирилган ва каустик сода, азот кислотаси, азотли, фосфатли ўғитлар ва калий ўғитлари, қишлоқ хўжалик ўсимликларининг зараркунандаларига қарши кураш учун заҳарли химикатлар, бўёқлар, синтетик каучук, автопокришкалар, кабель буюмларининг айрим турларини, жуда кучли буғ қозонлари, буғ турбиналари, гидравлик турбиналар, дизеллар, газогенераторли двигателлар, гидротурбиналар учун зарур генераторлар, электровакуум асбоблари, магистрал тепловозлар, юк ва пассажир магистрал вагонлари, трактор плуглари, шу жумладан осма плутлар, картошка экадиган машиналар, трактор косилкалари, шу жумладан осма косилкалар, ем-хашакни молларга едириш учун тайёрлайдиган агрегатлар, дон тозалайдиган машиналар, трактор скреперлари, шарикли ва роликли подшипниклар, асбест, слюда ва маҳсулотнинг бошқа турларини ишлаб чиқариш ярим йиллик плани ошириб бажарилди.

Ярим йиллик пландан ташқари кенг истеъмол товарлари: мол ёғи, пишлоқ ва бошқа сут маҳсулотлари, ўсимлик мойи, консервалар, колбаса, кондитер ва макарон, чой, шерсть ва ипак газламалар, кийим-кечак, пайпоқ, ички ва устки трикотаж, кўн пойафзал, пима ва резина пойафзал, соатлар, телевизорлар, тикув машиналари, фотоаппаратлар, пианино ва рояллар ҳамда бошқа товарлар ишлаб чиқарилди.

Баъзи министрликлар йилнинг биринчи ярмида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича ҳам, шунингдек маҳсулотнинг асосий турларини натура ҳолида ишлаб чиқариш планини бажаришни таъминламадилар. СССР Кўмир саноати министрлиги ва Украина ССР Кўмир саноати министрлиги тош кўмир чиқариш планини, СССР Қора металлургия министрлиги ва Украина ССР Қора металлургия министрлиги қора металлар ишлаб чиқариш ва жумладан, прокатнинг баъзи муҳим турларини ишлаб чиқариш планини, Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги металл қирқадиган станоклар ва темирчилик-пресс машиналари ишлаб чиқариш планини, СССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги цемент, дераза ойнаси, ғишт, йиғма темир-бетон конструкциялар ва деталлар ишлаб чиқариш планини, СССР Қоғоз ва ёғочсозлик саноати министрлиги қоғоз ва мебель ишлаб чиқариш планини, СССР Балиқ саноати министрлиги ва РСФСР, Латвия ССР, Литва ССР Балиқ саноати министрликлари балиқ овлаш планини бажармадилар.

Бир қанча министрликлар ялпи маҳсулот бўйича планни бажарганлари ҳолда, саноат маҳсулотининг айрим турларини ишлаб чиқариш планини бажармадилар. Электротехника саноати министрлиги буғ ва газ турбиналари учун генераторлар ишлаб чиқариш планини ва электродвигателлар ишлаб чиқариш планини бажармади, Оғир машинасозлик министрлиги газ турбиналари, прокат ускуналари, нефть аппаратураси ишлаб чиқариш планини, Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги тракторлар, дон комбайнлари, дон комбайнлари учун зарур подборшчиклар, маккажўхорини ва силос экинларини ўриб-йиғиб олиш учун комбайнлар, картошкани йиғиштириб олиш учун комбайнлар, пахта териш машиналари, осма трактор культиваторлари, мураккаб молотилкалар ишлаб чиқариш планини, Приборсозлик ва автоматизация воситалари министрлиги ҳисоб ва математика машиналари ишлаб чиқариш планини, Машинасозлик министрлиги химия ускуналари, тўқув станоклари ишлаб чиқариш планини, Қурилиш ва йўл машинасозлиги министрлиги экскаваторлар ишлаб чиқариш планини, СССР Ўрмон саноати министрлиги иморатбоп ёғочларни ташиш ва тахта тилиш планини, СССР Гўшт ва сут маҳсулотлари саноати министрлиги саноатда гўшт маҳсулотлари ишлаб чиқариш планини бажармади.

1956 йилнинг биринчи ярмида партия ва ҳукумат халқ хўжалигини бошқаришда иттифоқчи республикаларнинг ролини янада кучайтириш юзасидан қўшимча тадбирларни амалга оширдилар.

Корхоналарга янада кўпроқ оператив раҳбарлик қилиш ва маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришда мавжуд резервлардан яхшироқ фойдаланиш учун йилнинг биринчи ярмида иттифоқчи республикалар қарамоғига қўшимча равишда қарийб 3,5 минг саноат корхонаси топширилди.

Иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советларига қарашли бўлган саноатда 1956 йилнинг биринчи ярмида ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш плани 102 процент бажарилди.

Иттифоқчи республикаларда ялпи саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш плани қуйидагича бажарилди:

Иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советлари	Иттифоқчи республикаларнинг Министрлар Советларига қарашли саноатда 1956 йилнинг биринчи ярмида планнинг бажарилиш проценти
РСФСР	102
Украина ССР	101,5
Белоруссия ССР	100,6
Ўзбекистон ССР	102
Қозоғистон ССР	102
Грузия ССР	104
Озарбайжон ССР	101
Литва ССР	103
Молдавия ССР	111
Латвия ССР	103
Қирғизистон ССР	105
Тожикистон ССР	103
Арманистон ССР	103
Туркманистон ССР	98
Эстония ССР	106

II. САНОАТ МАҲСУЛОТИ ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИНГ ЎСИШИ

Саноат маҳсулотининг асосий турларини 1956 йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқариш қуйидагича бўлди:

	1956 йилнинг биринчи ярмида ишлаб чиқарилди.	1955 йилнинг биринчи ярмига нисбатан 1956 йилнинг ярмида процент ҳисобида
Чўян — миллион тонна ҳисобида	17,6	109
Пўлат — миллион тонна	24,0	108
Прокат — миллион тонна	18,7	107
Кокс — миллион тонна	22,9	107
Темир рудаси — миллион тонна	38,3	109
Кўмир — миллион тонна	209	110
Шу жумладан кокслаш учун кўмир	40	106
Кўмир брикетлари — миллион тонна	1,5	125
Сланецлар — миллион тонна	5,8	112
Нефть — миллион тонна	39,7	119
Газ — миллиард кубометр	6,4	127
Электр қуввати — миллиард КВТЧ	94	114
Шу жумладан гидроэлектроэнергия	13,3	111
Минерал ўғитлар — миллион тонна	5,4	115
Каустик сода — минг тонна	307	113
Кальцийлаштирилган сода — минг тонна	756	108
Металлургия ускуналари — минг тонна	89	106
Шу жумладан прокат ускуналари	58	113
Химия ускуналари — минг тонна	55	99
Буғ ва газ турбиналари — минг КВТ	2.099	112
Гидравлик турбиналар — минг КВТ	838	139
Буғ ва газ турбиналарига генераторлар — минг КВТ	1879	140
Гидравлик турбиналарга генераторлар — минг КВТ	785	130
Электродвигателлар — минг дона	824	109
Электровакуум асбоблар — миллион дона	44,6	123
Металл қирқадиган станоклар — минг дона	59,5	108
Шу жумладан махсус, ихтисослаштирилган ва агрегат станоклари	9,9	125
Темирчилик-пресс машиналари — Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги — дона	3209	121
Автомобиллар — минг дона	227,1	105
Шу жумладан:		
Юк автомобиллари	176,1	109
Енгил автомобиллар	46,5	92
Автобуслар	4,5	108
Шарикли ва роликли подшипниклар— миллион дона	124	121
Тракторлар — минг дона (физик единица)	85,5	107
Шу жумладан чопиқ тракторлари	40,7	113
Трактор плуглари — минг дона	67,2	132
Шу жумладан осма плуглар	36,8	283
Трактор сеялкалари—минг дона	79,3	130
Трактор косилкалари — минг дона	14,7	137
Шу жумладан осма косилкалар	9,6	144
Трактор культиваторлари — минг дона	59,3	114
Шу жумладан осма культиваторлар	35,8	132
Дон комбайнлари — минг дона	29,5	123
Дон комбайнларига подборшчиклар — минг дона	94,9	12 баравар
Лавлаги комбайнлари — минг дона	4,1	134
Маккажўхори ва силос экинларини ўриб-йиғиб оладиган комбайнлар — минг дона	13,0	313
Дон тозалайдиган машиналар — минг дона	5,5	114
Магистрал электровозлар — дона	105	112
Магистрал тепловозлар — дона	57	81
Магистрал юк вагонлари—минг дона	22,3	147
Магистрал пассажир вагонлари—дона	934	106
Троллейбуслар — дона	200	111
Экскаваторлар — минг дона	3,0	124
Автогрейдерлар — дона	804	175
Иморатбоп ёғоч (ташилиши) — миллион кубометр	111	108
Цемент — миллион тонна	11,6	107
Шифер — шартли миллион плитка	870	120
Дераза ойнаси—миллион квадрат метр	54	113
Томга ёпадиган юмшоқ материал — миллион квадрат метр	250	104
Ғишт — миллиард дона	9	108
Йиғма темир-бетон конструкциялар ва деталлар — миллион кубометр	3,5	165
Ип газлама — миллиард метр	2,8	95
Жун газлама — миллион метр	129	109
Зиғир толасидан тўқилган газлама — миллион метр	189	124
Шойи газлама — миллион метр	374	151
Сунъий тола — минг тонна	62	118
Тикилган кийимлар — миллиард сўм	28	113
Пайпоқ — миллион жуфт	402	108
Ички ва устки трикотаж — миллион дона	216	102
Пойафзал — миллион жуфт	156	105
Ҳар хил соатлар — миллион дона	11	115
Фотоаппаратлар — минг дона	562	113
Радиоприёмниклар ва телевизорлар — миллион дона	2,1	113
Рўзғорда ишлатиладиган холодильниклар — минг дона	101	148
Кир ювадиган машиналар—минг дона	69,9	187
Рўзғорда ишлатиладиган пилесослар — минг дона	78,5	126
Рўзғорда ишлатиладиган тикув машиналари — минг дона	913	122
Мотоцикллар — минг дона	141	120
Велосипедлар — миллион дона	1,6	114
Пианино ва рояллар — минг дона	20,2	133
Қоғоз — минг тонна	969	108
Мебель — миллиард сўм	3,6	107
Гўшт — СССР Гўшт ва сут маҳсулотлари саноати министрлиги — минг тонна	560	119
Колбаса — СССР Гўшт ва сут маҳсулотлари саноати министрлиги — минг тонна	320	102
Балиқ — СССР Балиқ саноати министрлиги — миллион тонна	1,4	106
Мол ёғи, пишлоқ ва бошқа сут маҳсулотлари сут билан ҳисоблаганда (колхозларда ва аҳоли уйда етиштирган сут маҳсулотларидан ташқари) — миллион тонна	7,6	138
Кондитер моллари — минг тонна	772	114
Ўсимлик мойи (колхозларда етиштирилганидан ташқари) — минг тонна	793	164
Маргарин — минг тонна	225	114
Консервлар — шартли миллиард банка	1,1	125
Узум виноси — СССР Озиқ-овқат товарлари саноати министрлиги — миллион дкл.	16,9	107
Шампань вино—миллион бутилка	13,3	116
Чой — минг тонна	20,4	119
Совун — минг тонна	647	120
Папирослар — миллиард дона	102	102

1956 йилнинг биринчи ярмида рафинлаштирилган мис ишлаб чиқариш 1955 йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 10 процент, алюминий ишлаб чиқариш 10 процент, қўрғошин ишлаб чиқариш 6 процент, рух — 31 процент, никель — 6 процент, магний ва магнийли эритмалар ишлаб чиқариш 17 процент кўпайди. Олтингугурт кислотаси ишлаб чиқариш 15 процент, аммиак — 8 процент, синтетик каучук — 4 процент, автопокришкалар ишлаб чиқариш 10 процент кўпайди.

Магистрал тепловозлар ва енгил автомобиллар ишлаб чиқариш машиналарнинг янги турларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилаётганлиги муносабати билан ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан камайди.

Ип газлама саноати ярим йиллик планни бажаргани ҳолда, ўтган йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 5 процент камроқ ип газлама ишлаб чиқардики, бунга 1955 йилда пахта ҳосилининг камайганлиги сабаб бўлди; шу билан бирга жун газлама, зиғир толасидан тўқилган газлама ва шойи газлама ишлаб чиқариш кўпайди.

Енгил саноат корхоналарида яхши ассортиментдаги буюмларни ишлаб чиқариш кўпайди. Масалан, жун газламалар ишлаб чиқариш ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 9 процент кўпайгани ҳолда соф жундан тўқилган камвол газламалар ишлаб чиқариш 24 процент, соф жундан тўқилган майин мовут газламалар 11 процент кўпайди; зиғир толасидан тўқилган газламаларни ишлаб чиқариш 24 процент кўпайгани ҳолда кенг жаккард газламалар ишлаб чиқариш 2,6 баравар, костюм-кўйлак полотналари ишлаб чиқариш 63 процент, кенг оқ полотналар ишлаб чиқариш 2 баравар кўпайди; пойпоқлар ишлаб чиқариш 8 процент кўпайгани ҳолда «капрон» толасидан тўқилган пайпоқларни ишлаб чиқариш 24 процент кўпайди; кўн пойафзал ишлаб чиқариш 6 процент ўсгани ҳолда хушбичим пойафзаллар ишлаб чиқариш 19 процент кўпайди.

Енгил саноат буюмларининг сифати бирмунча яхшиланганн ҳолда, бир қанча корхоналар, айниқса тикувчилик ва трикотаж саноати корхоналари, шунингдек штапел толадан газлама ишлаб чиқараётган баъзи корхоналар ҳали ҳам яхши ишланмаган ва безаклари чиройлик бўлмаган маҳсулотлар ишлаб чиқаришни давом эттирдилар.

Ишлаб чиқариш қувватларидан фойдаланиш яхшиланди ва ишлаб чиқариш технологияси такомиллаштирилди. СССР Қора металлургия министрлигининг заводларида 1956 йилнинг биринчи ярмида домна печларининг мавжуд ҳажмидан фойдаланиш 1955 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 3 процент яхшиланди, мартен печлари майдонининг бир квадрат метридан пўлат эритиб олиш 3 процент кўпайди. Рангли металлургияда рудалардан металл чиқариб олиш проценти ошди. СССР Нефть саноати министрлиги корхоналарида хом нефтдан тоза нефть маҳсулотлари чиқариш проценти кўпайди. Разведка мақсадида пармалаш суръати ортди. Электростанциялар министрлигининг электростанцияларида электр қуввати ишлаб чиқаришга ёқилғи сарфлаш салмоғи камайди. Енгил саноат корхоналарида ускуналардан фойдаланиш яхшиланди.

Шу билан бирга бир қанча тармоқларда ишлаб чиқариш қувватларидан мутлақо етарли фойдаланилмади. СССР Қора металлургия министрлиги йилнинг биринчи ярмида домна ва мартен печларидан фойдаланиш юзасидан белгиланган топшириқларни бажармади, СССР Кўмир саноати министрлигининг шахта ва разрезларида машина ва механизмлардан ҳали ҳам тўла фойдаланилмади; СССР Нефть саноати министрлиги эксплуатация ва разведка мақсадида пармалаш тезлигини кўпайтириш, шунингдек хом нефтдан тоза маҳсулотлар чиқишини кўпайтириш юзасидан белгиланган топшириқларни бажармади; СССР Ўрман саноати министрлиги тахта тиладиган ускуналарнинг иш унумдорлигини ошириш юзасидан белгиланган топшириқларни бажармади.

Йилнинг биринчи ярмида министрликлар юқори унумли янги машиналарни жорий қилиш ва ўзлаштириш, ишлаб чиқаришни автоматизациялаш, шунингдек кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни янада механизациялаш соҳасидаги ишларни олиб бордилар. Бироқ бу тадбирлар етарли суръатлар билан амалга оширилмади. Саноат корхоналарида эскириб қолган ускуналарни модернизациялаш ишлари етарли олиб борилмади.

Қора металлургия корхоналарида металлургия процессларини интенцификациялаш, ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялаш амалга оширилди. Шу билан бирга СССР Қора металлургия министрлиги янги техникани жорий қилиш соҳасидаги бир қанча тадбирларни жуда секин амалга оширди. Металлургия процессларини интенсификациялаш учун кислород қўлланиш ҳали ҳам етарли бўлмади. Прокат, кўксохимия, метиз ва ўтга чидамли материаллар ишлаб чиқаришда автоматизация мутлақо етарли жорий қилинмади; кон-руда ишларини механизациялаш суст амалга оширилди.

СССР Кўмир саноати министрлиги шахталарда янги машиналарни ўзлаштириш, кўп меҳнат талаб қиладиган процессларни янада механизациялаш ишларини олиб борди. СССР Кўмир саноати министрлигининг шахталарида кўмирни механизация усулида навалка қилиш ҳажми 1956 йилнинг биринчи ярмида 1955 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 24 процент кўпайди; горизонтал асосий тайёргарлик ишларини бажариш, кўмирни ва тупроқни механизация усулида ортиш ҳажми 12 процент ортди. Шу билан бирга Министрлик шахталарни механизация усулида мустаҳкамлаш материалларининг янги хилларини ишлаб чиқариш ва жорий қилиш планининг бажарилишини таъминламади. Шахталар устидаги ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматизациялаш ишлари суст олиб борилди.

СССР Нефть саноати министрлиги корхоналарида пармалаш процесси технологиясини яхшилаш ишлари давом эттирилди. Бироқ Министрлик бир қанча прогрессив технология процессларини жорий қилиш планини ва қудуқларни пармалаш ҳамда нефть чиқаришдаги ишларни механизациялаш соҳасидаги баъзи топшириқларнинг бажарилишини таъминламади.

СССР Ўрмон саноати министрлигининг ёғоч тайёрлайдиган корхоналарида механизациялаштирилган ишларнинг ҳажми ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан дарахт кесиш юзасидан 10 процент, дарахтларни ташиш юзасидан 18 процент, юқориги складларда ёғочни ортиш 27 процент ва ёғочни ташиб чиқариш 12 процент кўпайди. Бироқ Министрлик бу ишларни механизациялаш планини бажармади. Юқориги ва қуйи складларда ёғочни ортишни механизациялаш, шунингдек дарахтларни буташ ишларини механизациялаш плани айниқса қониқарсиз бажарилди.

Давлат планида янги машиналарнинг, ускуна ва асбобларнинг тажриба нусхаларини анча миқдорда ишлаб чиқиш ва тайёрлаш кўзда тутилган. Бироқ Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги, шунингдек Транспорт машинасозлиги министрлиги, Автомобиль саноати министрлиги ва бошқа баъзи министрликлар йилнинг биринчи ярмида бу топшириқларни тўла бажармадилар.

1956 йилнинг биринчи ярмида саноатда, қурилишда ва транспортда 600 мингдан кўпроқ ихтиро, техникани мукаммаллаштириш ва рационализаторлик таклифлари жорий қилиндики, бу 1955 йилнинг биринчи ярмидагидан 24 процент кўпдир.

Меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулотнинг бир единицасини ишлаб чиқариш учун хомашё, материал, ёқилғи ва электр қуввати сарфлашни камайтириш асосида 1956 йилнинг биринчи ярмида саноат маҳсулотининг таннархи 1955 йилнинг ўртача ҳисобдаги таннархига нисбатан, дастлабки маълумотларга қараганда, 4,2 процент камайди. Планда эса таннархини 1956 йилнинг биринчи ярмида 4,5 процент камайтириш кўзда тутилган эди. СССР Қора металлургия министрлиги, СССР Кўмир саноати министрлиги, СССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги, СССР Қоғоз ва ёғочсозлик саноати министрлиги ҳамда Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги маҳсулот таннархини камайтириш планини анча кам бажардилар. Таннархини камайтириш планини умуман бажарган министрликларда кўпгина корхоналар ўзлари учун белгиланган топшириқларни бажармадилар.

Саноатда брак маҳсулот чиқариш ва унумсиз харажатлар натижасида келиб чиқаётган нобудгарчиликлар ҳали ҳам анча катта.

III. ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ

Партия ва Ҳукуматнинг катта тадбирларни амалга оширганликлари натижасида колхозлар, машина-трактор станциялари ва совхозлар қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш юзасидан анча катта ишлар қилдилар.

Ҳамма қишлоқ хўжалик экинларининг майдони 1956 йилда 194 миллион гектардан кўпроқни ташкил қилди ва кейинги уч йил ичида 37 миллион гектар кўпайди. Буғдой экиладиган майдон шу давр ичида 14 миллион гектар, маккажўхори майдони 20 миллион гектар, қанд лавлаги майдони 450 минг гектар, узун толали зиғир майдони деярли 700 минг гектар кенгайди. Экин майдонларида юқори ҳосилли экинларнинг салмоғи анча ортди ва кам ҳосилли экинларнинг салмоғи камайди.

Колхоз ва совхозларда экин майдонлари асосан қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш ҳисобига кенгайди.

Бу йил кўклам кеч келганига қарамай, колхозлар, машина-трактор станциялари ва совхозлар кўклам экишини муваффақиятли ўтказдилар ва баҳори экинлар экиш планини ошириб бажардилар. Баҳори буғдой майдони 1955 йилдагига нисбатан 7 миллион гектар, маккажўхори майдони 6 миллион гектар, узун толали зиғир майдони 400 минг гектардан зиёдроқ, қанд лавлаги майдони 260 минг гектар, кунга боқар майдони 300 минг гектардан зиёдроқ кўпайди, картошка ва сабзавот майдонлари бир мунча кенгайди. Пахта экинлари майдони Украина, Молдавия ва Краснодар ўлкасидаги суғорилмайдиган кам ҳосилли районлар ҳисобига бир мунча камайди. Пахтанинг ялпи ҳосили ўтган йилдагидан кўпроқ бўлиши кутилади.

Маккажўхори, кунга боқар ва картошка экинларининг кўп қисми квадрат-уялаб экилди. 1956 йилнинг биринчи ярмида қишлоқ хўжалик экинларига минерал ўғитлар 1955 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 30 процент кўп ва органик ўғитлар 20 процент кўп солинди. Бироқ баъзи колхозлар, машина-трактор станциялари ва совхозлар кўклам экишни ўтказган вақтда ерни сифатсиз ҳайдашга, кондицион бўлмаган уруғларни экишга, айрим экинларни экиш муддатларини кечиктиришга йўл қўйдилар.

Экинларнинг аҳволига қараганда, бу йил мамлакатнинг кўпчилик районларида, айниқса катта-катта қўриқ ва бўз ерларга буғдой экилган Қозоғистонда ва Сибирьда қишлоқ хўжалик экинларидан яхши ҳосил олиниши кутилмоқда.

Колхоз ва совхозларда маҳсулдор чорвалар сони қуйидагича ўзгарди:

	1956 йил 1 июлда колхоз ва совхозларда бўлган чорва моллар сони: Миллион бош	1955 йилнинг 1 июлига процент ҳисобида
Колхозларда (колхозчиларнинг ўз қарамоғидаги чорвадан ташқари)		
Йирик қора моллар	32,4	102
Шу жумладан сигирлар	10,9	104
Чўчқалар	20,7	121
Қўйлар	91,1	101
Совхозларда		
Йирик қора моллар	4,0	101
Шу жумладан сигирлар	1,4	103
Чўчқалар	5,0	113
Қўйлар	12,7	99

Колхозчиларнинг ўз қарамоғида бўлган маҳсулдор чорва моллар ҳам кўпайди.

Колхозларда сут етиштириш 1955 йил 1 октябрдан 1956 йил 1 июлгача 1954/55 йилнинг шу давридагига нисбатан 45 процент кўпайди. Колхозларда бир сигирдан ўртача соғиб олинган сут миқдори шу давр ичида 40 процент ортди гўшт ва тухум етиштириш ҳам кўпайди.

1956 йил 1 июлда колхозларда боқиб семиртирилаётган 4,1 миллион бош чўчқа бор эдики, бу 1955 йил 1 июлдагидан деярли 2,5 баравар кўпдир.

Совхозларда 1955 йил 1 октябрьдан 1956 йил 1 июлгача бўлган даврда сут етиштириш 1954/55 йилнинг шу давридагига нисбатан 12 процент кўпайди.

Чорвачилик маҳсулотлари етиштиришнинг ўсганлиги давлат йўли билан бу маҳсулотларни тайёрлаш ва сотиб олишни кўпайтириш имкониятини берди. Сут тайёрлаш ва сотиб олиш ярим йиллик плани 120 процент бажарилди. 1956 йилнинг биринчи ярмида умуман СССР бўйича ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 38 процент кўп сут тайёрланди ва сотиб олинди. Колхозлар давлатга 1955 йилнинг шу давридагига нисбатан 52 процент кўп ва совхозлар 19 процент кўп сут топширдилар ва сотдилар.

Чорва тайёрлаш ва сотиб олиш ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 23 процент, шу жумладан колхозларда 38 процент кўпайди. Бироқ чорва тайёрлаш ва сотиб олиш ярим йиллик плани бажарилмади. Тухум тайёрлаш ва сотиб олиш 14 процент кўпайди.

Чорвачиликни ривожлантиришда ҳали ҳам жиддий камчиликлар бор: кўпгина совхоз ва колхозларда чорвачиликнинг ем-хашак базаси ҳали ҳам етарли эмас, урғочи ҳайвонлар кўплаб қисир қолиб кетмоқда, колхоз ва совхозларда чорва молларни қўлда ва яйловда боқиб семиртириш етарли самара бермаётир.

1956 йилнинг биринчи ярмида қишлоқ хўжалигига анча миқдорда машина ва ускуналар етказиб берилди. Қишлоқ хўжалиги 15 от кучи ҳисобида 118 минг трактор, шу жумладан 50 минг чопиқ трактори, 62 минг юк автомобили, 28 минг дон комбайнлари, дон экинларини алоҳида равишда ўриб ва янчиб олиш учун дон комбайнларига 17 минг хедер, 68 минг лафет ва 90 минг подборщик, картошкани қазиб олиш учун 5 минг комбайн, маккажўхори ва силос экинларини ўриб-йиғиб олиш учун 10 минг комбайн, қанд лавлагини йиғиштириб олиш учун 4 минг комбайн, 64 минг трактор плуги, 78 минг трактор сеялкаси, картошкани квадрат-уялаб экиш учун 8 минг машина, 62 минг трактор культиватори, 14 минг трактор косилкаси, 11 минг трактор хаскаши ва бошқа кўпгина қишлоқ хўжалик машиналари, шунингдек чорвачилик фермалари учун зарур бўлган машина ва ускуналар олди. Қишлоқ хўжалигига осма асбоблар етказиб бериш кўпайди. Бироқ Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлик министрлиги ҳамда бошқа бир қанча министрликлар қишлоқ хўжалигига машина ва ускуналар, айниқса дон экинларини алоҳида равишда ўриб-йиғиб олиш учун керакли бўлган машиналар етказиб бериш топшириқларини бажармадилар. 1956 йилнинг биринчи ярмида машина-трактор станциялари колхозларда 1955 йилнинг биринчи ярмидагига қараганда 14 миллион гектар кўпроқ ерда қишлоқ хўжалик ишларини бажардилар.

(ОХИРИ ТЎРТИНЧИ БЕТДА)

СССР халқ хўжалигини ривожлантириш давлат планининг 1956 йил биринчи ярмида бажарилиш якунлари тўғрисида

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармасининг Ахбороти

(БОШИ УЧИНЧИ БЕТДА)

IV. ТЕМИР ЙЎЛ, СУВ ВА АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИДА ЮК ТАШИШНИНГ ЎСИШИ

1956 йилнинг биринчи ярмида темир йўл транспортида юк обороти ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 7 процент кўпайди ва 500 миллиард тонна-километрдан кўпроқ бўлди. Юк обороти ва юк ортиш (тонна ҳисобида) умуман бажарилди. Бироқ темир йўлларнинг анча қисми юк ортиш планини бажармади.

Темир йўл транспорти 1956 йилнинг биринчи ярмида юк вагонининг оборотини тезлаштириш топшириғини бажармади; юк вагони оборотининг ўртача вақти 1955 йилнинг биринчи ярми даражасида қолди.

1956 йилнинг ўтган ярмида темир йўлларда, айниқса Урал ва Сибирдаги темир йўлларда поездлар қатновини тезлаштириш тадбирлари амалга оширилди. Темир йўллар янги локомотивлар ва вагонлар олди. Шу билан бирга, темир йўл транспортини техника билан қуроллантиришни кучайтириш тадбирлари секин амалга оширилмоқда.

Денгиз флоти министрлиги денгиз транспортининг юк обороти 1955 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 20 процент кўпайди ва қарийб 38 миллиард тонна-километрни ташкил қилди. Юк обороти плани биринчи ярим йилда 103 процент, юк ташиш плани эса 97 процент бажарилди.

Денгиз флотидан фойдаланишда жиддий камчиликлар бор. Денгиз кемалари анча вақт унумсиз бекор турибди. Қуруқ юк ортиладиган флотнинг ишламай бекор туриши, 1955 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 20 процент кўпайди.

Умумий фойдаланишдаги дарё транспортининг юк обороти 1956 йилнинг биринчи ярмида 24 миллиард тонна-километрни ташкил қилди ва 1955 йилнинг биринчи ярмидагидан 6 процент камроқ бўлди. Дарё транспорти ярим йиллик планни юк обороти бўйича 86 процент ва юк ташиш бўйича 90 процент бажарди. Ёғоч ташиш плани, асосан СССР Ўрмон саноати министрлиги етарли талаб қилмаётганлиги натижасида, анча кам бажарилди.

Нефть юклари ва қуруқ юклар ташишда ишлаётган буксир кемалардан фойдаланиш 1955 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан бир мунча яхшиланди, сол тортишда буксир кемаларидан фойдаланиш эса ёмонлашди. Шу билан бирга дарё флотидан фойдаланишни яхшилаш топшириғи бажарилмади: кемаларнинг бекор туриши кўп бўлди.

Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспортининг юк обороти 1956 йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 24 процент кўпайди. Юк ташиш 45 процент ортди.

Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспорти юк обороти планини 99,8 процент, юк ташиш планини 101 процент бажарди. Умумий фойдаланишдаги автомобиль транспортидан идоралар ихтиёридаги автомобиль транспортига қараганда яхшироқ фойдаланилди. Бироқ умумий фойдаланишдаги юк автомобилларининг анча қисми простой қилди, юк автомобилларининг юксиз қатнови 40 процентдан кўпроқ бўлди.

V. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШНИНГ ЎСИШИ

Давлат плани бўйича ажратилган маблағлар ҳисобига қилинган капитал харажатлар ҳажми 1956 йилнинг биринчи ярмида 68 миллиард сўмни ташкил қилди (1955 йил 1 июлга бўлган смета нархларида) ва 1955 йилнинг биринчи ярмидаги капитал харажатлардан 10 процент ошиб кетди. Бундан ташқари корхона ва ташкилотларда давлат планидан ташқари марказлаштирилмаган маблағлар ҳисобига анча катта ҳажмда капитал харажатлар қилинди.

1956 йилнинг биринчи ярмига белгиланган давлат капитал харажатлар плани 86 процент бажарилди.

КПСС XX съездининг СССР халқ хўжалигини ривожлантириш олтинчи беш йиллик плани тўғрисидаги Директиваларини амалга ошириш мақсадида 1956 йилнинг биринчи ярмида 3,5 мингдан кўпроқ йирик саноат корхоналарини қуриш, реконструкция қилиш ва кенгайтириш ишлари олиб борилди, шундан қарийб 300 таси қора ва рангли металлургия корхоналари, 570 тадан кўпроғи кўмир шахталари ва разрезлари, 22 таси нефть маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган завод, 1000 дан кўпроғи машинасозлик заводи, 400 дан кўпроғи электростанция, 40 таси химия ўғитлари ишлаб чиқарувчи заводлардир. Мамлакатнинг шарқий ва шимолий районларида кўпгина корхоналар қурилмоқда. Партия ва ҳукуматнинг чақириғига жавобан йигит ва қизлардан мингларча киши бу районлардаги янги қурилишларга, шунингдек Донбассдаги шахталар қурилишига боришни истаганлигини билдирди. Ҳозирги вақтда 100 мингдан кўпроқ киши янги қурилишларга жўнаб кетди.

Сталинград, Кременчуг, Новосибирск, Иркутск ва Бухтарма гидроэлектростанцияларини қуриш юзасидан анча ишлар қилинди. Братск гидроэлектростанцияси қурила бошланди. Куйбишев, Горький, Каховка, Кама гидроэлектростанцияларида ва бошқа бир қанча гидроэлектростанцияларда янги агрегатлар ишга туширилди; қора ва рангли металлургияда, кўмир саноатида, химия саноатида, машинасозликда, бинокорлик материаллари саноатида, енгил саноат, озиқ-овқат саноати корхоналарида ва бошқа саноат тармоқларида янги ишлаб чиқариш қувватлари ишга туширилди.

Бино ва иншоотларни қуришда йиғма темир-бетон конструкцияларни ва деталларни қўлланиш, қурилишда типовой проектларни қўлланиш кўпайди.

Қурилиш министрликлари ва идоралари қурилиш-монтаж ишлари планини қуйидагича бажардилар:

	1956 йилнинг биринчи ярмида қурилиш-монтаж ишлари бажарилди. (1955 йил 1 июлдаги нархларда миллион сўм ҳисобида)	Планнинг 1956 йилнинг биринчи ярмида бажарилиш проценти	1956 йилнинг биринчи ярмида 1955 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан процент ҳисобида
Қурилиш министрликлари ва бош бошқармалар бўйича ҳаммаси	27760	90	111
Шундан:			
СССР Қурилиш министрлиги	4947	91	108
Шу жумладан:			
Главленинградстрой	554	90	120
СССР Металлургия ва химия саноати корхоналари қуриш министрлиги	5150	92	112
СССР Кўмир саноати корхоналари қуриш министрлиги	2945	87	109
Нефть саноати корхоналари қуриш министрлиги	2495	91	115
Электр станциялар қуриш министрлиги	3630	88	107
Транспорт қурилиши министрлиги	3470	95	110
СССР Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министрлиги	3419	79	125
Главмосстрой	1511	104	112
Главкиевстрой	193	91	103

Халқ хўжалигининг бир қанча тармоқларида ишлаб чиқариш қувватларини ишга тушириш плани бажарилмади. Кўмир ва темир рудаси чиқаришда, прокат, цемент ишлаб чиқаришда, шунингдек электростанциялар ва электр тармоқларида иш қувватларини ишга тушириш плани анча кам бажарилди. Машинасозлик заводларида ишлаб чиқариш майдонларини ва рангли металлургияда иш қувватларини ишга тушириш плани тўлиқ бажарилмади. Элеваторлар ва дон омборлари қуриш орқада қолиб келмоқда.

Қурилишдаги мавжуд камчиликларни тугатиш секин бормоқда. Кўпгина қурилиш ташкилотлари ҳали ҳам қурилиш ишларини, айниқса уй-жой қуриш ишларини тегишли даражада сифатли бажаришни таъминламаётирлар. Маблағларни кўпгина қурилиш ва объектларга сочиб-тарқатиб юборишга йўл қўйилмоқда. Шу муносабат билан кўпгина тармоқларда тугалланмаган чала қурилишлар ҳажми кўпайди. Моддий ресурслардан ва маблағлардан ҳали ҳам етарли даражада самарали фойдаланилмаётир. Темир бетон буюмлар, йирик блоклар, руда бўлмаган материаллар, гипс ва ёғоч-толали плиталар ишлаб чиқариш ва уларни қурилишларга етказиб бериш плани бажарилмади.

1956 йилнинг биринчи ярмида қурилиш ташкилотлари техника билан янада таъминланди. Қурилиш машиналари ва механизмлари парки ўсди, машиналардан фойдаланиш бир мунча яхшиланди. Бироқ кўпгина қурилишларда қурилиш машиналари паркидан етарли фойдаланилмади.

Қурилишнинг қиммати 1955 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан камайтирилди, лекин ҳали ҳам қурилиш қиймати юқори даражада қолиб келаётир. 1956 йилнинг биринчи ярмида қурилиш ишлари таннархини камайтириш топшириғи қурилиш министрликларида бажарилмай қолди.

VI. ИЧКИ ВА ТАШҚИ САВДОНИНГ ЎСИШИ

Давлат ва кооператив савдосининг умумий чакана товар обороти ҳажми 1956 йилнинг биринчи ярмида 256 миллиард сўмни ташкил қилди ва 1955 йилнинг биринчи ярмидагидан (таққословчи нархларда) беш процент кўп бўлди; чакана товар обороти плани 98 процент бажарилди.

Энг муҳим озиқ-овқат товарларини сотиш 1955 йилнинг биринчи ярмидагига қараганда, таққословчи нархларда қуйидаги миқдорларда кўпайди: гўшт, колбаса ва бошқа гўшт маҳсулотлари сотиш 7 процент, балиқ ва бошқа хил балиқ маҳсулотлари сотиш 4 процент, мол ёғи сотиш 32 процент, ўсимлик мойи сотиш 19 процент, сут ва сут маҳсулотлари сотиш 59 процент, пишлоқ сотиш 8 процент, тухум сотиш 17 процент, қанд сотиш 19 процент, сабзавот сотиш 35 процент кўпайди.

Шунингдек саноат товарлари сотиш, жумладан: жун газламалар сотиш 25 процент, шойи газламалар сотиш 16 процент, кийим-кечак ва ички кийим сотиш 5 процент, трикотаж товарлар сотиш 8 процент, кўн пойафзал сотиш 6 процент, мебель сотиш 11 процент, велосипедлар сотиш 10 процент, мотоциклар сотиш 22 процент, ҳар хил соатлар сотиш 9 процент кўпайди. Тикув машиналари сотиш 21 процент, радиоприёмниклар сотиш 7 процент, телевизорлар сотиш 30 процент, фотоаппаратлар сотиш 9 процент, рўзғорда ишлатиладиган холодильниклар сотиш 60 процент, кир ювадиган машиналар сотиш икки барвардан кўпроқ, пилесослар сотиш 17 процент кўпайди. 1956 йилнинг биринчи ярмида ип газлама сотиш ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан камайди, лекин жун ва шойи газламалар сотиш кўпайди.

Ишлаб чиқариш аҳамиятига эга бўлган товарларни сотиш қуйидагича кўпайди: тахта — 18 процент, шифер — 40 процент, дераза ойнаси — 8 процент, томга ёпиладиган юмшоқ материал — 33 процент, юк автомобиллари — 19 процент кўпайди.

Халқ истеъмол қиладиган энг муҳим товарларни сотиш анча кўпайганига қарамай, аҳолининг бу товарларга бўлган талаби тўла қондирилмади. Савдо ташкилотлари аҳолининг товарлар ассортиментига бўлган талабини етарли ўрганмаётирлар. Бир қанча ҳолларда товарлар аҳолининг уларга бўлган талабини етарли ҳисобга олмасдан келтирилмоқда. Кўпинча саноатдан аҳолининг ўсган талабларига жавоб бермайдиган товарлар қабул қилиб олинмоқда.

Савдо шохобчасига маҳаллий манбаълардан озиқ-овқат товарлари ва бошқа хил товарлар чиқариш кўпайди. Маҳаллий саноат ва ҳунармандчилик кооперацияси ишлаб чиқарган товарлар ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 7 процент кўп чиқарилди, матлубот кооперацияси томонидан колхозлардан ва колхозчилардан сотиб олинган маҳсулотлар миқдори 9 процент ортди. Ёрдамчи қишлоқ хўжаликларидан тушаётган товарлар анча кўпайди. Бироқ маҳаллий ресурслар ҳисобига савдо шохобчасига чиқарилаётган товарлар миқдори ҳали етарли эмас.

Йилнинг биринчи ярмида колхозлар ва колхозчилар томонидан колхоз бозорларида ва матлубот кооперацияси орқали комиссион савдо тартибида матлубот кооперациясига қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш кўпайди. Центросоюзнинг колхозлардан ва колхозчилардан комиссияга қабул қилиб олинган қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш бўйича умумий комиссион савдо товар обороти ҳажми 1956 йилнинг биринчи ярмида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан, таққословчи нархларда, 74 процент ўсди. Комиссион тартибда гўшт, сут, ёғ ва сабзавот сотиш анча кўпайди.

Комиссион савдо нархлари 1956 йилнинг биринчи ярмида 1955 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 12 процент камайди. Колхоз бозорларида ҳам нархлар тахминан шу миқдорда камайди. Сут, сут маҳсулотлари, мол ёғи, тухум, нон маҳсулотлари, сабзавот, ўсимлик мойи нархлари айниқса анча камайди.

Совет Иттифоқининг чет мамлакатлар билан бўлган савдоси 1956 йилнинг биринчи ярмида 1955 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 6 процент кўпайди. Халқ демократияси мамлакатлари билан ташқи савдо обороти ўсиши билан бир қаторда Ғарбий Европа, Яқин Шарқ ва Шарқий-Жанубий Осиёдаги бир қанча мамлакатлар билан савдо-сотиқ кенгайди.

VII. ИШЧИ ВА ХИЗМАТЧИЛАРНИНГ СОНИ ҲАМДА МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИНГ ЎСИШИ

Халқ хўжалигида ишчи ва хизматчиларнинг сони 1956 йилнинг биринчи ярми охирида 1955 йилнинг биринчи ярми охиридаги сонга нисбатан 1 миллион 200 минг киши кўпайди. Саноатда, қишлоқ хўжалигида, қурилишда, транспортда ва алоқа ишларида ишчилар, инженер-техник ходимлар ва бошқа мутахассисларнинг сони 800 минг кишидан зиёдроқ кўпайди; мактабларда, ўқув юртларида, илмий-текшириш ва даволаш муассасаларида ишлаётган ходимлар сони 300 минг киши кўпайди; савдо-сотиқда, уй-жой коммунал хўжалигида эса деярлик 100 минг киши кўпайди.

1956 йилнинг биринчи ярмида техника билим юртларини, фабрика-завод таълим мактабларини, кон-саноат мактабларини ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш билим юртларини 300 мингга яқин ёш малакали ишчи тамомлади ва саноатда, қурилишда, транспортда ҳамда қишлоқ хўжалигида ишлашга юборилди. Шундан 218 минг механизатор қишлоқ хўжалигига юборилди. Якка-бригада таълими йўли билан ва бевосита ишлаб чиқаришда ташкил қилинган курслар ҳамда мактаблар системаси орқали ишчи ва хизматчилардан 3 миллион 500 минг киши ўқитилди ва уларнинг малакаси оширилди.

Меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан саноатда 8 процент ва қурилишда 10 процент ўсди.

Меҳнат унумдорлигини ошириш плани ярим йил мобайнида умуман олганда саноатда ҳам, қурилишда ҳам бажарилди, лекин бир қанча министрликлар планни бажармади. Саноатда СССР Бинокорлик материаллари саноати министрлиги СССР Кўмир саноати министрлиги, Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлиги, Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги, СССР Қора металлургия саноати министрлиги, СССР Қоғоз ва ёғочсозлик саноати министрлиги меҳнат унумдорлиги планини анча кам бажардилар. Қурилишда СССР Кўмир саноати корхоналари қуриш министрлиги, Транспорт қурилиши министрлиги ва Электростанциялар қуриш министрлиги меҳнат унумдорлигини ошириш планини бажармадилар.

VIII. ХАЛҚ ҲАЁТИНИНГ МОДДИЙ ФАРОВОНЛИГИНИ ВА МАДАНИЙ САВИЯСИНИ ОШИРИШ

1956 йилнинг биринчи ярмида халқ ҳаётининг моддий фаровонлиги янада ошди ва маданий савияси янада юксалди.

Давлат корхоналари, муассасалари ва маҳаллий Советлар томонидан ҳажми 6,7 миллион квадрат метр уй-жой майдони қурилди ва фойдаланишга топширилди, бу эса 1955 йилнинг биринчи ярмида қурилиб фойдаланишга топширилган уй-жой майдонидан 700 минг квадрат метр кўпдир. Бундан ташқари, шаҳар аҳолиси, колхозчилар ва қишлоқ интеллигенцияси ўз маблағлари ҳисобига ва давлат ҳамда колхоз кредити ёрдами билан кўп миқдорда уй-жой қурдилар. Мактаблар ва касалхоналар қуришга сарфланган капитал харажатлар ҳажми кўпайди. Бироқ йилнинг биринчи ярмида турар уйларни, мактабларни ва касалхоналарни битказиб фойдаланишга топшириш белгиланган топшириқлардан анча орқада қолди.

Шаҳарларда ва қишлоқ жойларида ўрта мактаблар тармоғи кенгайиб борди. Ўрта мактаблар сони, шу жумладан ишчи ва қишлоқ ёшлари мактаблари сони 2,2 мингга кўпайди, шу жумладан қишлоқ жойларида 1,4 мингга кўпайди.

1 миллион 400 мингдан кўпроқ киши ёки ўткан йилдагига нисбатан 17 процент кўп киши ўрта мактабларни тамомлаб, етуклик аттестати олди.

Олий ўқув юртлари ва техникумлар бу йил, сиртдан ўқувчилар билан биргаликда, 750 мингдан кўпроқ ёш мутахассис тайёрлаб чиқарадики, бу ўтган йили тамомлаб чиққанлардан 120 минг кишидан ҳам зиёд кўпдир.

Киноустановкалар сони кўпайди, 1956 йилнинг биринчи ярмида кино-театрларда бўлган тамошабинлар сони 1955 йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 14 процент кўпайди.

Шаҳар ташқарисидаги ва шаҳарлардаги пионер лагерларида ҳамда экскурсия-туристлик базаларида дам олган ёки болалар боғчалари, болалар уйлари ва болалар яслилари билан дачага чиққан болалар ҳамда ўсмирларнинг сони ўтган йилини биринчи ярмидагига нисбатан кўпайди. Қишлоқ жойларда болалар учун кўп миқдорда ёзлик болалар майдончалари очилди.

Дориворлар, медицина ускуналари ва асбоблари ишлаб чиқариш ўтган йилнинг биринчи ярмидагига нисбатан 21 процент ўсди. Даволаш муассасалари шохобчаси, медицина ходимларининг сони ўсганига ва дориворлар, медицина ускуналари ҳамда асбоблари ишлаб чиқариш кўпайганига қарамай, аҳолини, айниқса қишлоқ жойларидаги аҳолини медицина ёрдами билан таъминлаш ишида ҳали жиддий нуқсонлар бор.

1956 йилнинг биринчи ярмида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XX съездининг қарорларида меҳнаткашлар ҳаётининг моддий ва маданий савиясини юксалтириш ҳамда меҳнат шароитларини яхшилаш соҳасида кўзда тутилган бир қанча муҳим тадбирлар амалга оширилди. Дам олиш кунлари олдидан ва байрам олди кунларида ишчи ва хизматчиларнинг иш куни иш ҳақи камайтирилмаган ҳолда 2 соат қисқартирилди; хотинларга ҳомиладорлик ва туғиш учун бериладиган отпускалар муддати узайтирилди; 1956 йил 1 июлдан бошлаб ўсмирлар учун иш вақти олти соат қилиб белгиланди.

Бундан аввалги йиллардагидек, 1956 йилнинг биринчи ярмида ҳам аҳоли давлат ҳисобига пособия ва ишчи ҳамда хизматчиларни социал страхование қилиш юзасидан тўловлар, пенсиялар, санаторияларга, дам олиш уйларига ва болалар муассасаларига бепул ва енгил нархлар бўйича путёвкалар, кўп болалик ва ёлғиз оналарга ёрдам, ўқувчиларга стипендиялар, бепул таълим, бепул медицина ёрдами ва бошқа тўлов ҳамда имтиёзлар олди. Бундан ташқари, 1956 йилнинг биринчи ярмида 24 миллионга яқин киши ишчи ва хизматчиларга иш ҳақи сақланган ҳолда ҳар йили берилаётган навбатдаги отпускалардан фойдаланди. 1956 йилнинг биринчи ярмида аҳоли ана шу юқорида айтилган тўлов ва имтиёзларни 79 миллиард сўмдан кўпроқ миқдорда олдики, бу 1955 йилнинг биринчи ярмидагидан 4 процент кўпдир.

Колхозларнинг жамоат ишлаб чиқариши ўсганлиги, тайёрлаш нархларининг анча оширилганлиги ва колхозчиларга ишлаган меҳнат кунлари учун ҳар ойда пул билан аванс бериш амалга оширилганлиги колхозчиларнинг колхоз жамоат хўжалигидан оладиган натура ва пул даромадларини янада оширишни таъминлади. Колхозларда шу йилнинг биринчи ярмида колхозчиларга берилган умумий пул миқдори 1955 йилнинг биринчи ярмида берилган пулга қараганда 6 миллиард сўмдан ҳам зиёд ошиб кетди.

Ишчилар, хизматчилар ва деҳқонларнинг даромадлари ўсганлиги муносабати билан аҳолининг омонат кассаларга қўйган жамғармалари 1956 йилнинг биринчи ярмида 5,9 миллиард сўм кўпайди.

* * *

1956 йилнинг биринчи ярмида планни бажариш якунлари шуни кўрсатадики, Совет халқи КПСС XX съездининг қарорларини амалга ошириш учун курашиб, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини ривожлантиришда, ўзининг моддий фаровонлигини ва маданий савиясини янада юксалтиришда янги муваффақиятларга эришди.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Марказий статистика бошқармаси

ПРЕЗИДЕНТ НОСИРНИНГ БАЁНОТИ

ҚОҲИРА, 1 август. (ТАСС). Президент канцеляриясининг бошлиғи Али Сабрий кеча чет эл журналистларининг матбуот конференциясини чақириб, Сувайш канали компанияси национализация қилинганлиги муносабати билан Миср Республикаси президенти Жамол Абдил Носир баёнотининг текстини матбуотда эълон қилиш учун тарқатди.

Президент Носир Баёнотининг тексти қуйида келтирилади:

«1956 йил 26 июлда Сувайш канали компанияси национализация қилинди. Бироқ, Миср ҳукуматининг ўз ҳуқуқини бу тахлитда амалга оширганлигига қарши бир неча ҳукуматлар, айниқса Франция ва Бирлашган Короллик ҳукуматлари бир мунча қаршилик кўрсатмоқдалар.

Бундай қаршилик кўрсатмоқ учун ҳеч қандай асос йўқ. Сувайш канали компанияси ҳамиша Миср компанияси бўлиб келган. Мисрнинг бошқа ҳамма компаниялари сингари бу компанияни ҳам национализация қилиш мумкин эди. Компаниянинг бундай национализация қилинганлиги Мисрнинг халқаро мажбуриятларига асло ва ҳеч бир даражада дахл қилмайди. Ҳамма вақт бўлганидек, бу сафар ҳам биз ўзимизнинг барча халқаро мажбуриятларимизни бажаришга қаттиқ бел боғлаганмиз, 1888 йилги конвенция ҳам, шунингдек 1954 йилги Англия-Миср битимида шу конвенция учун берилган гарантия ҳам батамом сақланиб қолмоқда ва сақлана беради. Сувайш каналида кемаларнинг бемалол қатновига чек қўйилгани йўқ ҳамда ҳеч бир даражада дахл қилингани йўқ. Бундан ташқари канал орқали кемаларнинг бемалол ўтиб туришига ва канал орқали бўладиган қатновларни ривожлантиришга ҳеч ким Мисрдан кўра кўпроқ манфаатдор бўла олмайди. Биз шунга аминмизки, бизнинг умидларимиз ва бутун дунёнинг умидлари канал орқали яқин йилларда бўладиган қатновлар сабабли рўёбга чиқади. Миср ўз ишининг ҳақ иш эканлигига ишонади ва бу соҳада ўзи танлаб олган йўлдан ўзининг четга чиқарилишига йўл қўймайди, балки ўзининг манфаатларига ва жаҳон миллатлар уюшмасининг манфаатларига хизмат қилиб олға бора беради».

МИСР САВДО МИНИСТРИ МУҲАММАД АБУ НУСАЙРНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ПАРИЖ, 1 август. (ТАСС). Бугун «Юманите» газетаси Миср савдо министри доктор Муҳаммад Абу Нусайрнинг ўз мухбири билан суҳбатда айтган гапларини эълон қилди.

Министр уқтириб айтадики, Сувайш канали компаниясининг национализация қилинганлиги канал орқали кемаларнинг қатнов графигига ва тартибига ҳеч қандай ўзгартиш киритмайди ва фақат хусусий компаниянинг Миср ҳукумати билан тузган битимига кўра шу хусусий компания ихтиёрига берилган концессия муддатига хотима беради, Миср ҳукумати деди у, каналдан фойдаланишни яхшиламоқ учун мумкин бўлган ҳамма чораларни кўради, чунки бундан Мисрнинг ўзи манфаатдордир.

Лондон ва Париждаги Миср активларининг бердирилмай қўйилганлиги тўғрисида министр шуни айтдики, Англия ва Франция билан Миср ўртасидаги савдо-сотиқнинг унчалик катта бўлмаганлиги сабабли, бундай тадбирлар Мисрга алоҳида зарар етказмайди. Шу билан бирга Муҳаммад Абу Нусайр уқтириб айтдики, Франция ва Англия ҳукуматлари ўзларининг бу қарорлари билан халқаро ҳуқуқни буздилар. «Франция ва Англиядан бизнинг импорт қилишимизга қийинчилик туғдириладиган бўлса,—деди министр—биз бошқа мамлакатлардан товар сотиб олишни кўпайтиришга мажбур бўламиз»

МИСРГА ТАЗЪЙИҚ ЎТКАЗИШ ПЛАНЛАРИ

Лондонда Англия-Франция-Америка музокаралари

ЛОНДОН, 31 июль. (ТАСС). Сувайш канали компанияси национализация қилинганлиги муносабати билан уч ғарбий давлат қилмоқчи бўлган ишларни муҳокама этишга бағишланиб, Англия ташқи ишлар министри Ллойд, Франция ташқи ишлар министри Пино ва АҚШ давлат секретари ўринбосарининг муовини Мэрфи ўртасида Лондонда бўлаётган музокаралар бугун давом эттирилди.

Кеча Пино маслаҳатлашиб олмоқ учун Парижга борди ва у ерда ҳукумат бошлиғи Ги Молле билан учрашди, шунингдек музокараларнинг бориши тўғрисида республика президенти Рене Котига ахборот берди.

Уч давлат вакилларининг бугунги учрашуви олдидан Англия ҳукуматининг мажлиси бўлди ва бу мажлисда Иден музокараларнинг бориши тўғрисида ахборот берди.

Рейтер агентлигининг кенгашга яқин турган доиралардан олинган маълумотларга асосланиб берган хабарида айтилишича, бугун Мэрфи Англия ва Франция вакилларига Қўшма Штатлардаги ҳукмрон доиралар музокараларнинг боришига қандай қараётгананликларини айтиб берган.

Мажлисдан кейин Англия ташқи ишлар министрлиги, АҚШ давлат секретари бу музокараларда қатнашмоқ учун ошиғич равишда Лондонга келаётганлиги сабабли уч давлат музокаралари 1 август эрталабгача тўхтатилди, деб билдирди.

ЛОНДОН, 1 август. (ТАСС). АҚШ давлат секретари Даллес Лондонга етиб келиши биланоқ, бугун Англия-Франция-Америка музокаралари дарров яна бошлаб юборилди. Музокаралар бошланмасдан олдин Иден Англиянинг шу проблема билан бевосита шуғулланаётган министрларини чақириб улар билан яна бир марта кенгаш ўтказди.

Уч ғарбий давлат вакилларининг музокаралари бутун кун бўйи деярли тўхтовсиз давом этмоқда. Бош министр Иден ҳузурида бўлган зиёфатда Селвин Ллойд, Даллес ва Пино учрашдилар. Бундан ташқари Даллес билан Ллойд ўртасида айрим музокаралар бўлди. Даллес Пино билан ҳам алоҳида учрашди.

Куннинг иккинчи ярмида ташқи ишлар министрлиги биносида уч ғарбий давлат ташқи ишлар министрлари ўртасида музокаралар бошланди.

Совет Иттифоқининг Эрон аҳолисига ёрдами

Эронда қаттиқ сел ёғиб сув тошқинлари бўлгани сабабли бир қанча одамлар ҳалок бўлганлиги ва аҳолига анча моддий зарар етканлиги совет матбуотида хабар бериб ўтилган эди.

СССР Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой Жамиятлари Союзи Ижроия Комитетининг Раиси профессор Г. А. Митерев Эрон Қизил Шер ва Хуршид жамиятининг раиси Ҳазрат Олиялари малика Шамс Паҳлавийга телеграмма юборди. Телеграммада бундай дейилади:

«СССР Қизил Крест ва Қизил Ярим Ой Жамиятлари Союзининг Ижроия Комитети Эрон халқига табиий офат муносабати билан ўзининг чуқур ҳамдардлигини билдиради.

Сув тошқинларидан зарар кўрган аҳолига ёрдам кўрсатмоқ учун Ижроия Комитет зарар кўрганларга ёрдам фондига 10 минг тонна буғдой юборишга қарор қилди.

Бизнинг бу совғамиз ёрдамга муҳтож кишиларнинг ҳолини енгиллаштирса биз бунга астойдил хурсанд бўламиз».

(ТАСС).

Совет ҳарбий кемаларининг Данияга дўстлик визити

БАЛТИЙСК (Калининград области), 1 август. (ТАСС). Бугун саҳар пайтида «Орджоникидзе» крейсери, «Стремительний», «Сокрушительний» эскадрон миноносцлари дўстлик визити билан Данияга жўнаб кетдилар. Совет ҳарбий кемалари отряди Болтиқ флоти қўмондони адмирал А. Г. Головко байроғи остида бораётир.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА—3/VIII да **Галька,** 4/VIII да **Трубадур.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 3/VIII да **Сингиллар қиссаси,** 4/VIII да **Сурмахон.**

ҚИШКИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«РОДИНА»—кундуз ва кечқурун янги бадиий фильм **Момақалдироқ сўқмоғидан,** кеч соат 10 да **Ғазаб алангаси.**

«ИСКРА» — кундуз ва кечқурун **Момақалдироқ сўқмоғидан,** кеч соат 9 дан **Ғазаб алангаси.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10 да **Пахтаой,** кундуз соат 12 да **Горькийнинг болалиги,** кундуз соат 2 дан **Момақалдироқ сўқмоғидан.**

«ЎЗБЕКИСТАН» — кундуз ва кечқурун **Момақалдироқ сўқмоғидан.**

ЁЗГИ КИНОТЕАТРЛАРДА:

«ВАТАН», «ИСКРА», «УДАРНИК», «ИСКРА» (Кафанов номли парк) — **Момақалдироқ сўқмоғидан.**

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ва Тошкент шаҳар партия комитети Москва район Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари

Павел Кузьмич РЕПИННИНГ

вафот этганлигини қайғу билан билдириб, марҳумнинг оиласига таъзия изҳор қиладилар.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ. Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132, Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспор бўлими — 132 Хатлар бўлими — 34048. Маҳаллий ахборот бўлими 135. Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 07721. «Қизил Ўзбекистон», «Правда», Востока» ва Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1491.